

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

IX. évfolyam 8. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2002. augusztus

Nemzeti ünnepünkön köszöntjük minden kedves Olvasónkat!

ÁRPÁDHÁZI ÉNEK-KOSZORÚ

Halál bére mindenkor az élet.
Mit tehetél volna Vajkból-István,
hogy megváltsd néped szinte tisztán?
Koppány horkával csapoltad a véred...

Templomokkal, tudós iskolákkal,
gazdagult, de, ha rend kívánta
korbácsot is látott latrok háta,
évezredünk fénylik koronáddal.

S mert letört a liliom-virágod,
Imre herceggel ingott a jövődő,
Boldogasszonynak néped s hazádot

felajánlottad. Kegyelmében élünk
száz vész múltán. Országépítőnk,
Szent István király-imádkozzál értünk!

Szűz Szent Imre, liliomos herceg,
milyen nyelven rőfögött a vadkan,
mint a Zrínyié? Iderovom halkán,
Szent ellen csatát sátán sose nyer meg!

Több csillagot rendelt fel az égre
a Jóisten, akár talján, germán
trón-házakból, félvilág uralmán,
mint amennyit Árpád nemzetsége!

Szívből hódollak Liliomos Herceg,
Endrőd-Pátriám Szent Oltalmazója:
Hitünket a holnapoknak mentsd meg!

Arany kalász érjen Körös mentén,
Gyermek bimbózzon ifjúság szerelmén,
S Máriás-hitben újuljon a nemzet!

TÍMÁR MÁTÉ

Melocco Miklós ezredévi millenniumra készült szobra az Esztergomi Bazilikánál. Fotó: Császár Claudia

KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉS

A Gyomaendrödi Önkéntes Tűzoltó Egyesület 2001. évi munkájáról

SZÁMVITELI PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓ /ADATOK EZER Ft-ban

	1998.	1999.	2000.	2001.
NYITÓ PÉNZKÉSZLET	621	185	944	1.533
BEVÉTELEK:				
1. Önkormányzati támogatás	2.979	1.638	874	1.100
2. Pályázat útján nyert pénzösszeg	325	700	750	700
3. Szponzori támogatás	10	643	553	346
4. Munkaügyi Központ közhasznú tám.		408	820	225
5. Belvíz elhárítási munkák	8	496		
6. Egyéb bev.(Apeh 1%, anyag ért., kamat bev, tagdíj)			997	50
BEVÉTELEK ÖSSZESEN	3.322	3.885	3.994	2.421
KIADÁSOK:				
1. Személyi jellegű (bér és járuléka)	216	660	1.483	739
(adó és járulék tartozás)		630	719	12
Önellenőrzési pótlék			107	
2. Tűzoltó autók üzemelt. kapcs.	497	464	440	775
3. Fenntartási kiadások	450	364	255	270
4. Védőfelszerelés vásárlása	329		50	758
5. Tanfolyammal kapcsolatos költ.	381			
6. Egyéb kiadások	422		76	141
7. Fejlesztési célú kiad.	1.463	1.008	275	951
KIADÁSOK ÖSSZESEN:	3.758	3.126	3.405	3.646
ZÁRÓ PÉNZKÉSZLET	185	944	1.533	307

Az Ellenőrző bizottság megállapította, hogy a táblázatban szereplő összevont adatokból a Polgármesteri Hivatal működésére 800 ezer forint támogatást, a civil alapból az un. 1 forint szponzori támogatáshoz 1 forint önkormányzati támogatás elv alapján 310 ezer forint támogatást nyújtott.

A felhalmozási kiadások között rádió és tartozékai: 156 ezer forint, áramfejlesztő és védőruha 446 ezer forint, kargfűrés, 148 ezer forint, építkezési költség 200 ezer forint volt.

KÖLTSÉGVETÉSI TÁMOGATÁS:
2001 ÉVBEN NEM VOLT.

CÉL SZERINT JUTTATÁSOK

Egyesületünk sikeresen pályázott a Belügyminisztérium egyik pályázatán, 700 ezer forintot nyertünk

ÖNKORMÁNYZATI TÁMOGATÁS

A helyi önkormányzattól kapott támogatás végösszege: 1.100 ezer forint volt.

Az előző évhez képest emelkedést mutat, de visszatekintve az előző évek azonos tartalmú számaira:

1997. 5.4 millió Ft

1998. 3.- millió Ft

1999. 1.6 millió Ft.

2000. 0.9 millió Ft.

2001. 1.1 millió Ft.

A fenti számok jól mutatják, hogy az egyesület gazdálkodása nagyon nehéz, a fejleszt csaknem ellehetetleníti.

KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉGRŐL RÖVID TARTALMI BESZÁMOLÓ

A Gyomaendrödi Önkéntes Tűzoltó Egyesület kiemelten közhasznú szervezet, ami azt

is jelenti, hogy a társadalmi közös szükségletek kielégítése céljából jött létre.

Olyan közhasznú feladatot lát el, amelyről törvény felhatalmazás alapján más jogszabály rendelkezés szerint, valamely állami szervnek vagy a helyi önkormányzatnak kell gondoskodnia. Tevékenységéről a gazdálkodásának legfontosabb adatairól a nyilvánosságnak is köteles beszámolni a helyi sajtó útján.

Az elmúlt 2001.-dik évben a Gyomaendrödi Önkéntes Tűzoltó Egyesület: 35 esetben vonult ki tüzesethez (hétszer épület, huszonöttször avar, és három esetben gépkocsi tűzhöz.)

8 esetben műszaki mentéshez

Fenti tüzeseteknél 19 fő vett részt a mentésben, mintegy 200 óra össz. időben.

Taglétszám: 44 fő, akikből 20 fő aktívan részt vesz az egyesület műszaki, vagy adminisztratív munkájában, és 18-20 fő, akik kiképzett tűzoltók. Ez az a létszám, akik riaszthatók tűz, vagy más katasztrófa esetén.

Egyesületünk mind személyi, mind az anyagi és eszköz ellátottság, felkészültség vonatkozásban olyan fizikai és immateriális értékekkel rendelkezik, amit részben elődeink hoztak létre azért, hogy a város és lakosainak tűz elleni biztonságát szolgálják.

Ez a számokban ki nem fejezhető érték most éppen ránk van bízva, és a mi kötelességünk, hogy ezt megőrizzük, fejlesszük, és az utánunk jövőeknek tisztességgel átadjuk.

A záró pénzkészlet, valamint a 2002 évi önkormányzati költségvetési támogatás összeget megismerve 300 ezer forint, az **Ellenőrző Bizottság kötelessége, hogy a Vezetőségek és a Közgyűlésen a tagoknak is felhívja a figyelmét, hogy ezzel a pénzkészlettel az egyesület működési költségeinek nincs meg a legminimálisabb fedezete sem, még a leggondosabb gazdálkodás mellett sem.**

Ezért a 2002. évben a korábbi évektől eltérően más megoldást kell találnunk egyesületünk fennmaradása érdekében.

*Császárné Gyurcicza Éva
Felügyelő Biz. elnök*

Jó hír a vesebetegségben szenvedők számára!

Lapunk májusi számának 83 oldalán beszámolt arról az új dialízis központ alapköveteléről, mely Gyulán a Pándi Kálmán központ területén volt.

A munkálatok nagyon jó ütemben haladnak! 2002. negyedik negyed évében már fogadhat betegeket az állomás.

Nem lesz talán felesleges némi visszatekintés e terület fejlődésére.

1986. január 16-án a Szegedi Orvostudományi Egyetem művese állomásának szatelit ellátási részlegként kezdődött a békéscsabai Városi Kórházban a krónikus veseelégtelenségben szenvedő, vese-

pótló kezelésre szoruló betegek dialízis kezelése.

A 90-es évek elején a négy ágygal induló, két műszakban nyolc beteg ellátására létesített állomáson már a megye beteganyagát, közel 40 beteget dializáltak 21 éves, a Szegedi Egyetemről már leselejtezett gépekkel

Első lépésként az Euro Car Rt. Új, az adott kor elvárásainak mindenben megfelelő orvostechnológiát telepített a meglévő dialízis központba. 1993-ban

pedig 14 férőhelyes modern dialízis ellátásnak mindenben megfelelő központot létesített.

2000. november közepén a vasárnapi napot kivéve a betegeket és a kezelő személyzetet egyaránt próbára tevő, négy műszakos folyamatos üzemmodban működött az állomás.

2001-ben a dialízis központ már 14.512 kezelést végzett és az ellátott betegek száma meghaladta a 150 főt. Jelenleg a központ 94

beteget kezel a krónikus dialízis központban.

Az új gyulai dialízis központ 20 krónikus és 1 akut ágygal létesül, összesen 1200 négyzetméteren. A dialízis központ önálló CAPD tréningzobát létesít, és itt kerül elhelyezésre a nephrológiai gondozó is. Az új központ a legmagasabb szakmai elvárásokat, és betegek kényelmét szolgálja majd számos olyan megoldás (kezelőhelyiségek klimatizálása, szórakoztató elektronika telepítése, tágas váróhelyiségek és öltözők), amely könnyebbé teszi a két naponta szükséges négyórás kezelése elvégzését.

Megyei hírek

A huszonhatodik Békés-Tarhosi zenei napok - A Békés Megyei Közgyűlés elnöke **Domokos László** nyitotta meg Tarhoson a XXVI. Zenei Napokat. Mint mondotta: „Békés-Tarhos az elmúlt két és fél évtizedben bizonyította, hogy a magyar kultúra legszebb ajándékát kínálja a zeneszerzőknek. Azokat a feltételeket és hagyományainkat, amelyekre méltán lehetünk büszkék.” A legendás hírű zeneiskola nevelői közül megemlítjük: Szokolay Sándor, Bozay Attila, Csukás Sándor, Rozgonyi Éva, Tarjáni Ferenc neveit, de nagyon sok azoknak az énektanítóknak, zenetanároknak a neve, akiket még felsorolhatnánk, akik munkásságukkal életük folyamán örítették és tolmácsolták a tarhosi szellemet.

Útávitás Battonyán - Ugyancsak június hó utolsó napjaiban Battonyán kezdődött az az ünnepség, melynek keretében **Dr. Bartha Etele** államtitkár és **Domokos László** megyei elnök forgalomba helyezték az országhatár – Battonya – Mezőkovácsháza – Orosháza országos közút korszerűsítés II. ütemében elkészült Battonya belterületi szakaszt, hidakat és körforgalmat. A beruházás közel egymilliárdos összegéből egyharmadát a magyar állam, kétharmadát az Európai Unió finanszírozta. Ünnepi beszédében **Domokos László** elmondta, hogy a határon átvélő PHARE-CBA program nagymértékben segíti a magyar-román együttműködést a közlekedés biztonságának javítása által is.

Szemmelweis ünnep a Gyulai Pándi Kálmán Kórházban - Az „anyák megmentője” születésének évfordulóján, amely ma már az egészségügyi dolgozók napja is, **Domokos László** kórházfenntartó a Békés Megyei Önkormányzat elnöke köszöntötte a gyulai Pándi Kálmán kórházban az egészségügyi dolgozókat. **Atadták a Kórházért kitüntetések: Dr. Csaba Istvánnak, az urológiai osztály vezetőjének, Szász Andrásnének, a reumatológia szakrendelés gyógytornászának és Sajti Lajosnak, az üzembiztonsági osztály vezetőjének.** Együttal a főorvosi és adjunktusi kinevezéseket is átvették az illetékes.

KÖZÉRDEKŰ KÖZLEMÉNY!
NYUGDÍJASOK FIGYELEM!

Mint ismeretes. 2002. június 29-én hatályba lépett az a Kormányrendelet, (145/2002. sz) amely alapján **lehetőség van a nyugdíjak méltányossági emelésére.**

Megkérdeztem a megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság illetékesét, hogy mi a teendője annak, aki élni akar, illetve élni tud ezzel a lehetőséggel.

Kik kérhetik? Akiknek a megállapított öregségi, rokkantsági, illetve árvasági, vagy az önkormányzattól kapott un. rendszeres pénzellátásának együttes összege nem haladja meg a **havi 40.200 forintot.** Fontos még, hogy emelésre csak akkor kerülhet sor, ha a nyugdíj megállapítás legalább 3 éve történt.

Előnyt élveznek azok, akiknek szolgálati ideje nők esetében 30 férfiak esetében 35 évnél hosszabb, valamint a 70 éven felüliek, illetve az I. vagy II. csoportba tartozó rokkantak.

Az emelést a nyugdíjasnak formanyomtatványon kell kérni. A kérelmet a lakóhely szerint illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatósághoz kell benyújtani. A vasutas nyugdíjasoknak a MÁV Rt Nyugdíj Igazgatóságához.

Aki az önkormányzattól kap ellátásokat, azt a helyi jegyzővel kell igazoltatni.

A pontosan kitöltött kérelem mellé írásban kell közölni azokat a körülményeket, amelyek alapján a kérelem elbírálható.

2002-ben az emelés összege legalább havi 2.010 Ft, de nem több mint 5.025 Ft.

Az elbírálás előreláthatólag hosszú időt igényel, a legkorábbi döntések szeptember elejére várhatók. (Aki már levélben kérték az emelést, azoknak is ki kell tölteni a postán kiküldött formanyomtatványt!)

Akinek a fentiekben túl további kérdései, vannak, szívesen segítünk.

Császárné Gyuricza Éva (Telefon: 386-323, 06-30-2973-571)

Hírek házunk tájáról

KÖZÖSSÉGI HÁZ

Szenti István napok Gyomaendrődön

19-től – 20-ig Városi szabadtéri rendezvényre kerül sor az endródi Városrészből **Szenti István Napok Gyomaendrődön** címmel

Program:

- Országos majorette – fesztivál (menettánc és színpadi bemutató) nemzetközi halfőző verseny (a népligetben)
  - Szórakoztató gyermek és felnőtt műsorok (az endródi sporttelepen)
    - Kenyérszentelés, ünnepi köszöntő,
    - Útcabál (Bibuci zenekar)
    - Tűzijáték
- Teljes körű vendéglátás, tombola!

A kétnapos rendezvény megszervezése és lebonyolítása várhatóan országos és önkormányzati pályázaton nyert pénzeszközök felhasználásával, és helyi vállalkozók jelentős támogatásával valósul meg.

A részletes programot plakátok hirdetik majd, tájékoztatás kérhető a Közösségi Házban. (Blaa u. 21. T.:386-917)

A rendezvényre mindenki szeretettel várunk, aki kellemes pihenésre, kikapcsolódásra és szórakozásra vágyik!

Felhívjuk az idelátogató közönség figyelmét, hogy az országban is már nagy sikert aratott endródi születésű **UHRIN BENEDEK** is fellép 15 órakor a gazdag programban.

Két és fél óra a Terror Házában

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrödi Szervezte Vaszkó

András elnök vezetésével látogatást tett a

budapesti Andrassy út

60-ban létesített Terror Házában. A

két és fél óra ottlétük sem volt

elegendő ahhoz, hogy lelkükben

feldolgozzák azoknak a szörnyű

borzalmaknak itt látható töredékét.

Megdöbbenés, fájdalom, és rémület

kavarodott a szívekben. Aki csak

teheti, látogasson el ide, mert nincs

szó, mely hüen le tudná írni az itt

látottakat. Különösen ajánljuk a fiatalabbaknak, (addig, míg nyitva van!) akik – szerencsére – nem éltek már át ezeket a borzalmakat, s csak a történelem lapjaiból, no meg e kiállítás anyagából ismerhetik meg a nyilas-fasiszta, szovjet – kommunista elnyomás évtizedeit.

Sürgősen eladó! Endrődön 707 m² közművesített építési telek. Érdeklődni lehet Dékány Lászlónál (Bocskai u. 18/1.) 17 óra után 06-20-533-26-17. sz. telefonon.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd kopársól
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmlunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Farkasné Barabás Katalin tanárnő

Budapest

1952. VIII.

Gyomaendrőd

2002. V.

MEGPRÓBÁTA A LEHETETLENT

Gyermekeveit a Fővárosban élte szüleivel, édesanyja Steinlauf Renée, édesapja Dr. Barabás Dénes a budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem professzora. Nagy-nagy szeretettel nevelték egyetlen gyermeküket. Az érettségi után a Budapesti Műszaki Egyetemen vállalt munkát, ahol 1970-72. között dolgozott. Majd a József Attila Tudományegyetemen 1978-ban szerzett tanári diplomát biológia- kémia szakon. Még ebben az évben tanári állást vállalt a Somogy megyei Csurgón, a Csokonai Vitéz Mihály Gimnáziumban ahol két évet tanított.

1980-ban jött Gyomaendrődre, ahol a Kiss Lajos Gimnáziumban (ma: Kner Imre Gimnázium) vállalt kollégiumi nevelő-tanári munkát. Ezt az állását 8 évig töltötte be. 1988-ban a Rózsahegyi iskolához került (korábbi nevén az endrődi 3. sz. Ált. Iskola) ugyanilyen beosztásban. A gyermekek nagy szeretettel vették körül a mindig mosolygós Katinénit, aki ugyancsak jól érzete magát köztük. Kislányát, Zsuzsannát, aki 1984-ben született, féltő gonddal nevelte. Ő ebben az évben lesz utolsó éves hallgatója Mezőberényben a Petőfi Sándor kétnyelvű gimnáziumnak.

E száraz életrajzi adatok után, kérem, olvassák el Ladányi Gábomé, az iskola igazgatójának búcsúztató szavait, melyeket Katalin sírjánál mondott:

„A Gyomaendrődi Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola és Diákotthon tanulói és dolgozói nevében fájó szívvel búcsúzom kedves kollégánktól: Farkasné Barabás Katalin biológia-kémi szakos középiskolai tanártól. A 25 éves munkaviszonyából 14 évet töltött iskolánkban. Itt a pedagógiai munka legnehezebb területét vállalta: kollégiumi nevelő, emellett gyermek és ifjúságvédelmi felelős volt. Azokkal a gyermekekkel foglalkozott, akiknek a család nem tudott megfelelő biztonságot, gondoskodást nyújtani. Mélyen átérezte védtelenségüket, szeretethiányukat. Féltve vigyázta lépéseiket, újból és újból orvoslást találva lelki sérelmeikre, megoldást konfliktusaikra. Szülőként állt ki mellettük. Megpróbálta a lehetetlent: pótolni a hétköznapi hiányzó szülői szeretetét.

Nyílt szívű kolléga volt, aki, mint a közalkalmazotti tanács megválasztott tagja, munkatársai igazát kereste és képviselte, olykor saját érdeke ellenében is. Emberi kapcsolatainak meghatározója volt a mások megértése és az emberi méltóság feltétlen tisztelete.

A Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola és Diákotthon kollektívája Farkasné Barabás Katalin tanárnőt a 2002. május 24-én megtartott iskolánapon kiemelkedő munkája elismeréseként posthumus Rózsahegyi díj kitüntetésben részesítette.

Kedves Kollégánk! Itt hagyta bennünket, s mi most gyarló emberekként kullogunk életed elsuhant idővonalá után. Fogadd ezt a megkésett elismerést köszönetünk és végső tiszteletünk jeléül. Tiszta szívű embernek ismertünk, szerettünk, s így őrzünk meg emlékezetünkben. Úgy, ahogy Nagy Károly Imádság után, című versének sorai idéznek fel bennünk”:

„De nézz a szívembe, Uram!
Előtted úgyis nyitva van,
A szívem sosem bűnözött,
Tisztán maradt a bűn között,
Másokért sokszor fájt nagyon,
Mert élt benne a szájalom.
A szívem, sosem vétkezett
Óh nyújtsd felé a jobb kezed,
A tenyeredbe vedd Uram
Ha azt hiszed, hogy súlya van,
S meglátod, könnyű, mint pehely,
Vagy kis, harangvirágkehely,
Nincs benne más, csak szeretet,
S azok, akiket szeretett,
Sem irigység, sem kapzsiság,
És semmi, semmi rosszság,
Nincsenek benne néma vádak,
Nincsenek benne léha vágyak...
...szívem miatt adj hát kegyelmet,
hisz véghetetlen a kegyelmed
és csak te látsz a szívek mögé,
öröktől fogva, mindörökké...-
- Ámen!

Márton Gábor

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegyi u. 11.
Telefon: (66) 284-301

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

EMBER-SORS-KERESZT

„Vándor, állj meg egy pillanatra”

szólította meg még nem is olyan régen az arra járókat az egyik öregszőlői kereszt felajánlótáblájára vésett írás.

Ma már nem olvashatjuk. Nincs meg. Eltűnt ez a kereszt is úgy, ahogy a többi. Pedig szép számmal voltak temetőikben, útszélén, egy-egy család portáján. Díszítették, ékesítették, gazdagabbá tették a falut, s vallottak az itt élő emberek hitéről, életéről.

Vaszko-halmi kereszt
(Állította 1908-ban özv. Waszko Dánielné szül.
Urban Anna)

Sokszor elhangzik az a közhely egy-egy régi tárggyal kapcsolatban, ha az beszélni tudna, mennyi mindent elmondhatna. A kereszt helyett az emberek ajka nyílt meg, meséikben, emlékezetükben őrzik meg a kereszt történetét. Meséiben? Valós, igaz mesék, történetek ezek, családok, emberek sorsáról, életéről.

Minden keresztnek van története: a temetői, útszéli, fogadalmi keresztnek egyaránt. Sorsuk az őket állíttató emberek sorsát is jelzik.

Az előbbieket főleg a falu előjárói állíttaták, a község tartozott értük felelősséggel. Gondozásukra, rendbetartásukra külön pénzösszeget fordítottak.

A szarvasvégi, gyomavégi temető keresztjét Lányi Mihály plébános ideje alatt (1767. október – 1772. augusztus) állíttaták, Barits Bálint szentelte fel őket a temetővel együtt. A központi temető keresztje Tóth Mihály nevéhez fűződik, az állíttató sírja még ma is megtalálható a kereszt árnyékában, sajnos nagyon elhanyagolt állapotban.

Az Endrődre bevezető országutak mellé került keresztokról szintén a falu gondosko-

dott. Állíttatójuk között azonban már van magánszemély is.

A ridegvárosi útszéli keresztet például a Mikó család állíttotta. A Hegedűs-kereszt, mely nevét a Hegedűs portáról kapta, amelyen állt, eredetileg temetői kereszt volt, az endrődi halászkok állíttaták, de a Körös szabályozása miatt a Mezőtúr felé vezető út szélére, Hegedűs Miklós kertjébe került.

A Timár-féle búcsúkereszt is eredetileg a Timár család tulajdona volt, csak amikor elköltöztek a Simon-zug a jó minőségű hunyai földekre, a keresztet nem vitték magukkal, s odaállíttaták, ahol a búcsújárók elvonultak. Így lett búcsúkereszt, mert a tövénél pihentek meg először a Máriaradnára induló búcsúsok.

Legszebb története mégis a fogadalmi keresztnek van, mert ezek már nem a falu, hanem egy-egy család sorsához kapcsolódnak.

A legtöbb fogadalmi keresztet hálából állíttaták a családok betegség, gyermekhalandóság kapcsán. Nevüket is az állíttató családról kapták, bár előfordul, hogy a család elköltözésével a portán maradt kereszt az új tulajdonos nevét veszi fel. Ilyen a Szujó-kereszt is, melyet eredetileg Hunya Mátyás állíttott 1842-ben egyik családtagjának felgyógyulásért.

A család elköltözött, a kereszt lassan 100 éve a Szujó család tulajdona, így változott meg a neve is.

Az ugarai Dinya-keresztet hálából állíttotta a család. A szülőknek a kilencedik gyermekük halt meg. Egy évnél többet egyik gyerek sem élt. Ekkor a szülők megfogadták, ha a tizedik gyermekük is megszületik, és megmarad, hálából állíttanak érte egy keresztet a földjükön. Ez a kislány Dinya Franciska néni volt, aki 1891-ben született, a kereszt tehát már 111 éves.

A szarvasvégi temetőben is áll egy fogadalmi kereszt. Eredetileg Rigalyos és Varjas határán állt. Szakállós Györgynek és feleségének öt gyereke halt meg tudóbajban. Nagy örömeire hatodik gyerekük megmaradt, ezért állíttaták föl a hálás szülők a keresztet. A tagosításkor azonban kidöntötték, a család behozta, s amikor az utolsó családtag meghalt, a kereszt még megmaradt vasrészét fejének állíttaták. Így őrzi a temetőben a Szakállós család történetét és nyugalma.

Sok hasonló történetet lehet még felsorolni példaként a fentiek mellé. Álljon még itt egy a végére, mely valóban igaz meseként szól szeretetről, emberségről, összetartásról.

Endrőd Szolnok megyei oldalán terül el egy nagy pusztaság, mely határos Türkevével. A neve Csejt-pusztá. Az Árpád-korban itt is volt falu. Az endrődiek ezt a vidéket is benépesítették. Közülük a Dobos előnevet viselő Timárok úkapja az ősi templom helyére állíttatott egy keresztet. Vas volt a corpus, réz az alatta lévő fájdalmas Máriát ábrázoló dombormű. De a rombolás szele ezt a területet is elérte. A családokat egyik helyről a másikra telepítették, kilakoltatták. Voltak, akik más tanyára mentek, s voltak, akiket úgy megaláztak, hogy elhagyták ezt a pusztát. A kereszt a többi kereszt sorsára jutott. De ki is törődött volna vele annyi baj között! Eltűnt, hiszen annyi szenvedés, üldöztetés között nem is tudták gondozni. Csak menekülni az otthontól, a csejti pusztá-

ból minél messzebbre. S most már feldúlt tanyák jelezték, hogy valamikor itt szorgalmas, dolgos emberek laktak. A keresztből hosszú ideig nem tudott senki, csak annyit suttoztak, hogy valaki megmentette egy éjszaka.

Az egyik család amikor elhatározta, hogy elköltözik, csendben a kereszt korhadt részeit lefűrészelte, és a fémrészeket a költözéskor magával vitte az új lakóhelyre. Ha már itt kellett hagyniuk őseik fészket, ne költözzenek egyedül, vitték magukkal az emléket, a kincset, egy darabot a szülőfaluból.

Az új lakóhelyen, amikor az üldözés egy kicsit enyhült, felállíttaták a keresztet a temetőben. S ha hazagondoltak a falujukba, vagy ha honvágy lepte el szívüket, kiballagtak a temetőbe a kereszthez imádkozni, és megnyugodva tértek haza.

Varjú Imre és családja Cserkeszölőben leltek új otthonra, és az otthonról elhozott kereszt jelentette múltjuk, addigi otthonuk emléket. Az endrődi kereszt most a cserkeszölői temetőben áll mint temetőkereszt. Pedig valaha útszéli, fogadalmi kereszt volt. Valaha a pusztán élők vették körül, most ott a temetőben holtak.

A templom előtti kökereszt
1816-ban állíttotta a község
A 70-es években restaurálta
Till Aran hódmezővásárhelyi szobrászművész

A corpus és az alatta lévő dombormű cserkeszölői fán, de mégis endrődi keresztként ad vigasztalást a szomorúaknak, hogy ne csak egy pillanatra állhasson meg a vándor, mert ahogy az egyházéneke is mondja:

„A keresztfához megyek,
Mert máshol nem lelhetek
Nyugodalmi lelkeknem”

Katolikus oldal

AUGUSZTUSI MISEREND

• Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 7 órakor, hétköznap reggel fél 8-kor.
Szent Gellért Iskola kápolnájában
nyáron nincs mise

Hunya

A plébános szabadsága alatt (július 20-augusztus 30): vasárnaponként
8 óra, és augusztus 15-én is 8 óra.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 órakor.

AUGUSZTUS HÓNAP ÜNNEPEI

1. csütörtök: Ligouri Szent Alfonz püspök
2. péntek: Vercelli Szent Özséb püspök
4. **vasárnap: Évközi 18. vasárnap**
5. hétfő: Havas Boldogasszony
6. kedd: Urunk Színeváltozása
7. szerda: Szent II. Szixtusz pápa és társai vértanúk
8. csütörtök: Szent Domonkos áldozópap
9. péntek: A Keresztről nevezett Szent Terézia Benedikta (Edith Stein) Európa társvédőszentje
10. szombat: Szent Lőrinc diakónus és vértanú
11. **vasárnap: Évközi 19. vasárnap**
13. kedd: Boldog XI. Ince pápa
14. szerda: Szent Maximilian Kolbe áldozópap, vértanú
15. **csütörtök: Nagyboldogasszony**
18. **vasárnap: Évközi 20. vasárnap**
19. hétfő: Szent Bernát apát, egyháztanító
20. **kedd: Szent István király**
21. szerda: Szent X. Piusz pápa
22. csütörtök: Boldogságos Szűz Mária királynő
23. péntek: Limai Szent Róza
24. szombat: Szent Bertalan apostol
25. **vasárnap: Évközi 21. vasárnap**
27. kedd: Szent Mónika
28. szerda: Szent Ágoston püspök
29. csütörtök: Keresztelő Szent János vértanúsága

Bérmálás lesz Hunyán, szeptember 29-én. Bérmál-
kozhat, aki betöltötte a 13. évét, és nem ebben az év-
ben volt elsőáldozó. Jelentkezés szept. 1-ig.

*Az oldalt szerkeszti:
Iványi László*

A katolikus hit elemei (10)

A SZENTELMÉNYEK

A szentelményeket az Anya-szentegyház alapította. Szent jelek ezek, melyek a szentségekhez némi-
leg hasonlóan elsősorban lelki hatá-
sokat jeleznek és azokat az Egyház
közbenjárására meg is szerzik. Föl-
készítik az embereket a szentségek
saját hatásának befogadására, és
megszentelik az élet különféle kö-
rülmezeit. Célja, hogy bizonyos
egyházi szolgálatokat, életállapoto-
kat, a keresztény élet különböző kö-
rülmezeit, az ember számára
hasznos dolgok használatát meg-
szentelje. A püspökök lelkipásztori
döntése szerint a szentelmények
megfelelhetnek egy adott kor vagy
terület keresztény népe kultúrájának
és történelmének, illetve sajátos
szükségleteinek. Mindig tartalmaz-
nak imádságot, amit gyakran meg-
határozott jel kísér, mint például a
kézrátétel, a kereszt jele, a meghin-
tes szenteltvízzel, ami a keresztsgé-
re emlékeztet.

Szentelmény például a szemé-
lyek, ételek, tárgyak és helyek meg-
áldása:

Az apátok és apátnők megáldá-
sa, szüzek liturgikus szentelése, a
szerzetesi fogadalmak szertartása, a
felolvasók, akolitusok (oltárszolgá-
kák) és hitoktatók megáldása, temp-
lomok és oltárok, szent olajok,
edények és ruhák, harangok megáldá-
sa, stb.

A BÚCSÚK

A. A búcsúk megértéséhez
előbb a bűn következményeit kell
megértenünk.

1. A súlyos (halálos) bűn kiszá-
kít bennünket az Istennel való kö-
zösségből, és megfoszt az örök élet
lehetőségétől. Ezt nevezzük a bűn-
ért járó örök büntetésnek.

2. Azonkívül minden bűn, a bo-
csánatos is, magában foglalja a te-
remtményekhez és evilág dolgaihoz
való rendetlen ragaszkodást. Ettől a
ragaszkodástól meg kell tisztulnunk
vagy a földi életben, vagy halálunk
után a tisztítóhelyen.. Ezt nevezzük
a bűnért járó ideigtartó büntetésnek.

3. A bűnbocsánat szentsége el-
törli a bűnt és a bűnért járó örök
büntetést.

4. Az ideigtartó büntetés viszont
megmarad.

B. Az ideigtartó büntetést imád-
sággal, engesztelő cselekedetekkel
és a szeretet és irgalmasság jócsele-
kedeteivel lehet eltörölni.

1. Amikor a keresztény ember
ezeket az imádságokat, engesztelést
és irgalmas cselekedeteket végzi,
nincs egyedül.

2. Mindazokat, akik Isten ke-
gyelmében élnek, egybekapcsolja a
szentek közössége.

3. A szentek közössége a lelki
javak kincstárával rendelkezik,
amelyet az Úr, a Boldogságos Szűz
és a szentek halmoztak fel a száza-
dok során.

4. Ez a kincstár végtelen értékű,
mert Krisztus áldozata már egymá-
gában is elég volt ahhoz, hogy meg-
szerezze minden bűn bocsánatát és
minden büntetés elengedését.

C. A búcsúkat az Egyház köz-
vetítésével lehet megszerezni. Az
Egyház közbenjár az egyes keresz-
tényekért, és megnyitja számukra
Krisztus és a szentek érdemeinek
kincstárát, hogy megnyerje számuk-
ra az Atyától az ideigtartó bünteté-
sek elengedését.

1. Valaki például elhatározhat-
ja, hogy elvégzi a keresztúti ájtatos-
ságot.

2. Ez az imádság és áhítatgya-
korlat megszerezheti számára azon
ideigtartó büntetések egy részének
elengedését, amelyeket a bűnei mi-
att megérdemel.

3. Az Egyház bűcsút engedé-
lyez a keresztúti ájtatosság végzésé-
ért. Ezzel felkínálja a keresztény
embernek a szentek érdemeit, hogy
a rá váró büntetés részben vagy akár
teljesen megszűnjék.

A RÉSZLEGES BÚCSÚ a bűn-
ért járó ideigtartó büntetésnek egy
részét szünteti meg, de mindenké-
ppen többet, mint amennyi a búcsú
nélkül szűnne meg.

A TELJES BÚCSÚ a bűnért
járó valamennyi ideigtartó büntetést
eltörli.

4. Bűcsút saját magunk számára
is szerezhetünk, vagy kérhetjük Isten-
től, hogy valaki mást részesítsen
benne, aki a kegyelem állapotában
van, — akár a földön élő valakit,
akár (igen gyakran) a tisztítóhelyen
levő lelket.

5. A búcsú nem automatikus.
Mindig függ annak a szándékától és
lelkialapotól, aki a búcsút meg-
szerzi.

Bizonyos fokig attól is függ, aki
részesül a búcsúban, ha az nem azo-
nos a megszerzővel. Ha például Já-
nos keresztutat végez, és azt kéri
Istentől, hogy a búcsúban egy tisztí-
tóhelyen szenvedő lelket részesít-
sen, a búcsú bizonyos fokig Jánostól
is és a tisztítóhelyen szenvedő lélek
állapotától is függeni fog.

D. A teljes búcsú feltételei:

1. Szentségi gyónás.
2. Szentáldozás.
3. Imádság a pápa szándékára,
legalább egy Miatyánk és egy
Üdvözlőgye.
4. Semmiféle szándékos kötö-
dés nem lehet semmilyen
bűnhöz, még bocsánatos
bűnhöz sem.
5. Naponként legfőjebb egy-
szer lehet teljes búcsút nyer-
ni.

E. Bizonyos cselekedetekhez
teljes búcsú kapcsolódik. Ilyenek
például:

1. Szentségimádás legalább egy
félóráig.
2. A Szentírás hívő lélekkel való
olvasása legalább egy félóráig.
3. A keresztúti ájtatosság elvég-
zése.
4. A rózsafüzér imádkozása
templomban, nyilvános kápolnában
vagy családban, szerzetesi közös-
ségben vagy vallásos egyesületben.

F. Bizonyos cselekedetekhez
részleges búcsú kapcsolódik. Ilyen-
képp például:

1. A hit, remény és szeretet felin-
dításának imádsága.
2. A Hiszekegy elmondása.
3. A bűnbánati ima elimádkozá-
sa.
4. A Magnificat vagy az „Üd-
vözlőgye, Királyné” (Salve
Regina) elmondása.
5. Keresztvetés.
6. Szentségimádás.
7. Temető meglátogatása.

A búcsú az Egyházon keresztül
érkezik. Az Egyház a Jézus Krisz-
tustól kapott oltó-kötő hatalom kö-
vetkeztében közbelép a keresztény
ember érdekében, és neki megnyitja
Krisztus és a szentek érdemeinek
tárházát, hogy az irgalmak Atyjától
kiesdje a bűnökért járó ideigtartó
büntetések elengedését. Ily módon
az Egyház nemcsak segítségére akar
sietni ennek a kereszténynek, ha-
nem őt az irgalmasság, szeretet és
bűnbánat cselekedeteire ösztönzi.
Mivel a tisztulás útját járó elhunyt
hívek is ugyanannak a közösségnek,
vagyis a szentek közösségének tag-
jai, mi is segíthetünk rajtuk, meg-
szerezve számukra búcsúkat, hogy
ezek következtében a bűneikért járó
ideigtartó büntetésektől megszaba-
duljanak. (KEK, 1478-1479.)

Krónikás sorok a gyomai református egyház és a közösség életéből 1879-1882 között - I.

A gyomai református templom felújítási munkálata 1879. októberében véget értek. November 2-án történ meg „a templom megnyitási örömnépe”. A nagyszámú meghívott vendégek közül néhányan nem tudtak részt venni az ünnepségen, s hosszabb-rövidebb levélben fejezték ki jókívánságaikat az ünneplő gyülekezetnek. Hajnal Ábel békési lelkipásztor, nyug. esperes a következőket írta:

„Én ugyanis azok közül való vagyok – és alig hiszem, hogy egyedül volnék – e nézeten, ki mindazon református templomok között, melyeket hazánkban, a közelben és távolban valaha láttam; a gyomai és debellácsi (ma Szerbia, hajdani Torontál vármegye, ahová a gyomaiak települtek 1795 – 1800 között) templomokat tartottam szent egyszerűségük mellett is legszebb ref. templomoknak, már csak azért is óhajtottam volna elmenni, hogy a szerintem eddig is első szépségűnek tartott gyomai templom miként néz ki most új köntösében,...”

Tatár János szeghalmi lelkipásztor leveléből:

„...s méltó elismeréssel mondhasák el Gyoma városáról a próféta szavaival: ez amaz igaz város hív város.”

Kovács Ferenc a Békési-Bánati Ref. Egyházmegye világi tanácsbírája Hódmezővásárhelyről írta:

„Légyen te kőfalaidban, Csenedesség és jó békesség, A község közt egyenesség. Jó szerencse házaidban, Az én atyámfiaiért, És ott lakó feleimért, Adjon a jó Isten jó békességet, Szentségiért ím ez helynek, Mely szerzett az Istennek Minden jót kívánok Ti néktek.”

Garzó Gyula lelkipásztor az 1880. január 11-i presbiteri gyűlésen bejelentette, hogy 1879. dec. 21-án Bíró - László gondnok, Csapó Mihály presbiter és Pásztor József kántor kíséretében – meglátogatta a kondorosi református híveket, kik 200 lelket számlálnak s többnyire Gyomáról származtak át oda.

„A kondorosiak kijelentették, hogy ők a gyomai ref. egyházhoz kívánnak csatlakozni.”

A presbiterek 1880. július 4-én egy „szívárványos kút” építését határozták el, mely kutat a templomtér (kertben) óhajtanának felállítani. „...egy erős szerkezetű és középárú (tehát nem túl magas költséggel) szívárványos kútnak a templomtér leendő oly módoni felállítását, hogy annak egyik csöve és vízvezetője a központi iskola udvarára beszolgáljon. Elrendelik, hogy a szükséges kellékeket mielőbb Pestről megrendelni, lehozatni, említett helyre a gyomai rézmívessel beállítani gondnok úr feladatának ismerje. Nevezett rézmíves kutat aug. hó utolján illető helyre fel fogja állítani.”

Fájdalom, de e kútról többet nem tudni. Létrejött-e, hogy nézett ki, vajh' ki tudja? Én magam nem emlékszem kútra a templomkertben, sem az iskolaudvarban ilyen jellegű „szerkezetre”.

Az iratokból kitűnik, hogy az 1879 évi nagy felújítások előtt a templom körül nem volt kerítés sem. Volt viszont egy gémes kút, mely körül sok „illetlen dolgok” történtek vásárok alkalmával (főleg éjszakának idején) ti. a vásártér is ott volt hajdan a mai „Fő téren”.

A 19. század utolsó harmadában országunkba is „begyűrűzött” az „újvilágbeli” hitelnek többféle ágazata. Garzó Gyula lelkipásztor igyekezett ezen egyház-, közösség-, és különösen paraszti társadalombomlasztó felekezetek hatását a rendelkezésére álló eszközökkel kiküszöbölni. 1882. márciusában jelenté, hogy a már

néhány év óta fel-feltűnedező s újabb időben, bizonyos Kornya nevezetű, most már magát baptistának valló „futkározó, hamis atyafi, csábítgatások folytán a Mata kertben lakó híveink megtántorítása által itt is híveket szerzett nazarénizmus, a lelkesz urak figyelmessé apostoli működésük által, segítve az egyház előjáróitól, immár megszűnt, ... hitőkben már megingottak hitvallomást tettek magukról, hogy ők ezentúl erősen kívánnak megmaradni szent vallásunk hitében. ...netalán hamu alatt lévő parázs ismét fel ne éledjen, felhívja egyháztanácsot miszerint hajlandó volna-e egy általa megírandó röpirat nyomtatási költségeit fedezni, mely egy nazarénusi röpiratot volna hivatva megcáfolni.” Az Egyháztanács 30 forintot megszavazott a költségekre, s a röpirat megjelent; „Péter és Pál földművesek beszélgetése a nazarénusok tévelygése felett.” Békéscsaba 1879.-1880.

Borsföldi Károly úr a Békéscsabai Gazdasági Egyesület által, - méltóságos Beliczay István főispán úr szíves közbenjárása folytán ajándékozott fákkal és cserjékkel - a templomkert beültette. Garzó Gyula indítványozta az egyháztanácsnak s a közgyűlésnek, hogy Borsföldi Károly úrnak a rajz elkészítéséért és a kertészeti munkálatért tiszteletdíjat szavazzon meg. A közgyűlés megszavazott Borsföldi úrnak négy darab császári és királyi öt forintos aranyat.

1884 februárban helybeli rom. kat. plébános, Mikó Miklós úr keresztnek való fát kér a ref. egyháztól. „Öreg temető” vasút felőli végében megnyitott r. kat. temetőben állítanának fel. A ref. egyház a keresztnek való fát szíves örömmel ajándékozta a helybeli r. kat. egyháznak. Plébános úr „lélekemelő szép szavakkal” mondott köszönetet az ajándékozásért.

Cs. Szabó István

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Nagy magyar családok a történelmi Magyarországon

Esterházy család (galántai, herceg és gróf)

Az Esterházyak országnagyjaink egyik legfényesebb nevű és legvagyonosabb családja – írja Nagy Iván a család történetének leírásában. S valóban, azt hiszem kevés magyar ember él, aki nem tudná, s esetleg nem látta még a legendás hírű, fertői Esterházy Kastélyt, mely ma is nemcsak mint múzeum működik, de a művészeteknek (főleg zenei esteknek) is helyt ad.

A család őseit a Salamon nemzetségből származtatja. Ősi fészük a Csallóköz. Első ismert ősük Mokud 1186-ban fordul elő, mint király pristaudius.

A család megalapítói három főágra tagozódnak: Miklós nádor a fraknoi, Dániel a cseszneki és Pál a zólyomi ág megalapítója. A számtalan nagyság közül czúttal megemlítünk néhány kiválótságot:

Antal gróf, tábornok a fraknoi ágból való. 1704-ben a nagyszombati útközében a kurucok balszárnyát vezette. 1707-ben az ónodi országgyűlés után a Vág melletti parancsnoksággal bízott meg. 1708-as dunántúli útközében Bécsig hatolt. 1710-ben Rákóczival Lengyelországba ment. Elkíserte őt Törökországba is s ott is halt meg. 1906-ban Rákóczi hamvaival együtt hozták haza és Kassán temették el.

Imre gróf, esztergomi érsek a cseszneki ágból származik. 1706-ban váci, 1708-ban zágrábi, 1722-ben veszprémi püspök. 1722-25 között magyar királyi kancellár. 1725. szeptember 1-től esztergomi érsek. Bökezű pártfogója volt a szegényeknek. 20 év alatt 10 milliónál többet adott jótékony célra. Veszprémben újra építtette a Szt. Mihály templomot. Pozsonyban a Szt. Erzsébet apácázárdát alapította. Bánfalván pedig a pálosok zárdáját. A pozsonyi székesegházban temették el.

Kálmán gróf, katona, politikus és természettudós, a cseszneki ágból származik. A szabadságharc kitörésekor Bem seregébe, mint köztisztviselő áll be. Több ízben kitűnt vitézségével. A szebeni csatában egy ágyugolyó szétrocsolja karját. A szabadságharc leverése után gazdasággal és tudományokkal foglalkozik. Számos természettudományi és földtani cikket tett közzé. Mint Kolozsvár képviselője a Deák-párt híve. 1871-ben Kolozsvár vármegye és Kolozsvár főispánja, majd a Kolozsvári Nemzeti Színház intézője.

Miklós, nádor a család nagyságának és fényének megalapítója. Házassága révén jut nagy vagyonhoz. Protestáns hitről áttér a katolikus vallásra és Pázmánnyal együtt a katolicizmus legerősebb oszlopa. II. Mátyás uralkodása kezdetén kapitánnyá, tanácsossá nevezi ki, majd 1613-ban testvéreivel együtt bárói rangra emelte. 1617-ben Bereg, 1618-ban Zólyom vármegyék főispánja. Az 1625-i soproni országgyűlés nádorrá nevezi ki. A következő évben Frakno várát kapta adományba. II. Ferdinánd megkoronázásakor ő vitte, mint aranyarkantyús vitéz Magyarország zászlaját. Kis-Martont kapta adományba.

Mint magyar író, munkásságával kora jelesei közé tartozott.

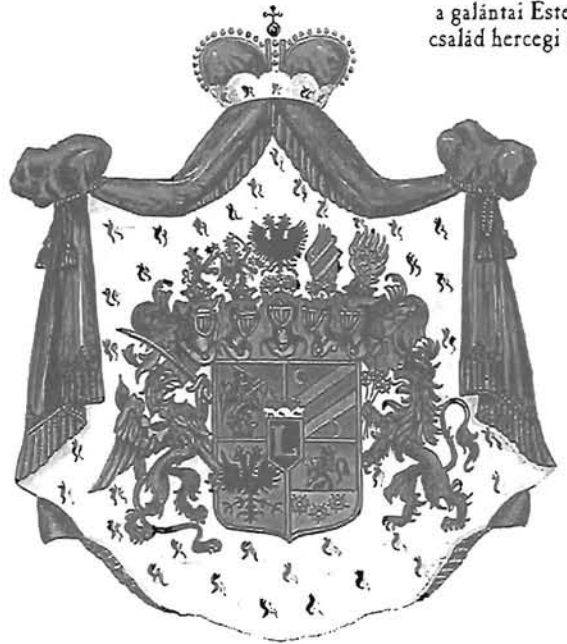
Miklós, József, herceg, tábornagy, soproni főispán, a magyar királyi testőrség kapitánya, aranygyapjas vitéz a Mária Terézia Rend lovagja. Harmadéves korában már a Gyulai

Huszárok ezredese 1747-ben lett tábornok, 1768-ban tábornagy. Nemcsak a csatatereken tűnt ki vitézségével, de a művészetek pártfogójaként is emlékezetessé tette nevét. Kismartonban zenekara élén Haydn állott. 1766-68-ban emeltette a fényes Esterházy várkastélyt.

***

Az Esterházy-kastély a magyar barokk építészet legnagyobb szabású, legreprezentatívabb alkotása. A képen az udvari homlokzat középső része látható. Az első emeleti erkélyhez íves karú, kétmenetes díszlépcső vezet. Az erkély és a díszlépcső a kastély lelegegységesebb motívuma.

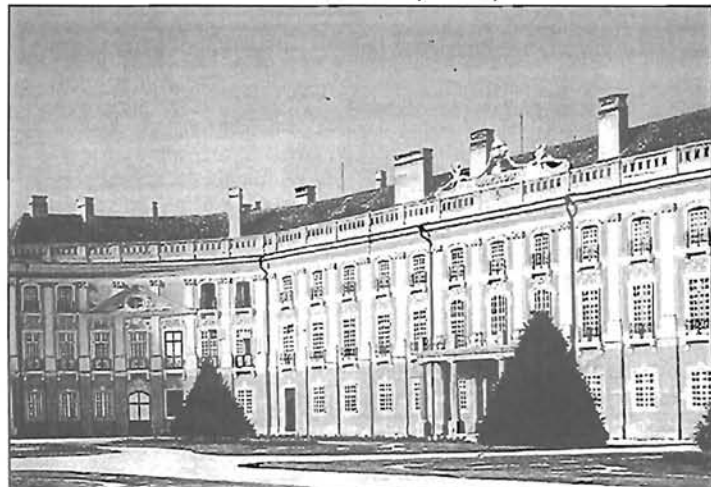
a galántai Esterházy család hercegi címere

a galántai Esterházy család 1778-as grófi címere

Fertőd, Esterházy-kastély

Elmúlt évszázadok megyei krónikája

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1880. nov. 20. szombat VII. évf. 223.sz.

„Földrengés volt Gyomán. Folyó hó 9-én reggel 7-8-kor volt ez, melytől megszedült az őrtoronyban (a református templom „sugártornyában”) mind a két harangzó. Az őrszobában ugyanis az ablakra akasztott kulcsok zörögtek, az olajos üvegek (világító olaj volt bennük a lámpába) pedig összeverődtek. Háromszor egy más után. És a szegény harangzók egyikét páni félelem fogta el. A város területén, tudomásunk szerint, nem vette észre senki sem.”

„Jancsovits Pál alispán és királyi tanácsos önagsága a gyomai református egyház templomkertjének számára Nagyváradról ajándékképpen díszfákat rendelt, mely példányok váltsága fejében 5 forintot már be is küldötte. Fogadja a nemes ajándékozó a nevezett egyház s a város szépitése felett örvendő nagy közönség szíves köszönetét.”

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1880. Decz. 1. szerda. VII. évf. 231. sz.

„Békésről Csabára jövő postakocsi az országúton tatógó pocsolják egyikében oly módon talált belebotlani, hogy fel is dült, összes tartalmát a híg lébe fűrösztve meg. A kocsinak hosszas kintlódása után sikerült a levél- és csomagküldeményeket összehalászni, és bábeli rendtelenséggel egymásra halmozni, de nem a kocsit kivonni (a kátyúból). Miért is lóra kapott és így továbbította a postát Csabára. Isten látja lelkünket, nem kívánjuk, hogy néhány megyei notabilitással (előkelőséggel, főtisztviselőkkel) esnék meg ily felfordulá-

si fátum (végzet). Tán a távol derengő ködben felcsillámlanék azon-éddig hiúnak bizonyult-remény, hogy ezen országút némileg járható állapotba helyeztetik. (De) Addig ugyan nem.”

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1880.

Decz. 2. csütörtök VII. évf. 232. sz.

„A gyomai Körözs 33-ik átmetszésénél turfaszerü (tőzeg) anyagot találtak, melyből főispán úr a vármegye élén álló király által kinevezett főhivatalnok (mai megfelelője a megyei önkormányzat elnöke, de a főispán jóval több s erősebb jogositvánnyal rendelkezett a megye önkormányzatára nézve, 1920 után a kormányzó nevezete ki.) öméltósága a megyei múzeum számára be is csomagoltatott. (belőle) A világ nyolcadik csodája lenne, ha a gyomai határban még valami kőszételepre találnának. Ekkor aztán csakugyan telnék kövesútra is, s lenne anyagi ereje Gyomának, hogy mindazokat a reformokat keresztülvi-gye, amelyek ma még egyes vezér férfiai szívében csak mint kegyes óhajtasok élnek.”

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1880.

Decz. 23. csütörtök VII. évf. 246.sz.

„Ófelsége Munkácsi Mihályt és törvényes örököseit a művészet terén szerzett érdemeiért magyar nemesség-re emelte. E hír ránk csabaiakra hatványozott érdekléssel hat.”

„Endrődön nem kell félni, hogy átázik a lábunk, s ezentúl másfele sem, ha az endrődi gazdák példáját követjük. Ezek ugyanis, hogy vízhatlan csizmát nyerjenek, kenőcsöt készítenek maguknak a következő anyagból: disznózsír 7 dkg., viasz 4 dkg., firneisz (firmisz kence, tárgyak felületének akkozására használt, gyorsan száradóvá tett növényi olaj) 7 dkg. És terpentín szesz 4 dkg. (fenyőgyantából párolt olaj), mely alkotrészeket össze keverik és ezzel időről-időre, főleg a talpat és a talpbőrt a fej körül többször bekenik. Általában dicsérik e kenőcsöt és sikeresen használ-

ják. Azért mondjuk ma is: „Ügyes gazda szerezzé meg, okos asszony őrizze meg.”

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1880.

Decz. 25. szombat VII. évf. 247. sz.

„Hazánk lóállománya; a SZENT KORONA területén 1,750.000 db. Hadköteles ló találtatott, mely óriási számból azonban csak 153.600 db. találtatott s soroztatott be hadiszolgálatra. Érdekes lesz tudni azt is, hogy a SZENT ISTVÁN koronájához tartozó országokban legtöbb ló találtatott Hódmezővásárhelyen és pedig 11.000 db, aztán jön csak Budapest székesfőváros 8.500 db. Lóval. Az egyes megyék járásai között legtöbb ló találtatott Bács-Bodrogh vármegye (a mostani Bács.-Kiskun m. D-i része említtetnek É-i része) egyes járásaiban, hol ritka az a járás melyben 10-13.000 db ló ne volna.”

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1880.

Decz. 28. kedd VII. évf. 248. sz.

„Szeghalom az eddig úgynevezett 'község cselédjei' – 'községi rendőri' czímet nyertek s mint ilyenek egyenruházattal láttattak el. Ime már rendőrségünk is van.”

„Üdvös határozat Szeghalmon, ti. a község előjárósága úgy határozott, hogy hagyassék meg minden háztulajdonosnak saját lakása előtt, a járdák tisztítása. Ismervén erélyes bíránkat, reméljük, hogy e praktikus határozat teljesített fog.”

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1880.

Decz. 30. csütörtök VII. évf. 250. sz.

„Pikantériák a csabai városi képviselőválasztás zúr-zavarából.

- Pompás intézmény az a titkos szavazás; az ember orczapírulás nélkül szavazhat olyan képviselőre is, kinek pófája van.

- Rettenetes város ez a Csaba, még egy halbszeith (félidős=halbzeit, gyenge minőségű bor) bor sem iratott meg korteskedés fejében. Hát aztán miből éljen meg a szegény ember!

- Egy ismert honfi szónoklatából (töredék): Uraim! Véreim! Én mindenekelőtte a felvilágosult kor prófétaja vagyok s csak akkor geseftelek (üzletelek) ha haszon kínálkozik. Jelszavam; egyenlőség! Testvériség! Le az előítéletekkel!

Összeállította Cs. Szabó István

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Ten: Tel/Fax: 66-280-104
Mobil: 06-30-9634-085

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Ő mindig hitt a magyar mezőgazdaságban...

Beszélgetés TÍMÁR ZOLTÁN mezőgazdasági vállalkozóval

Ahogy az ember befordul Endrődről Hunya felé, rövidesen szembetűnik egy új terményszárító üzem, ami egy éve épült, majd bent a faluban a Rákóczi úton szintén egy olyan épület együttes, ami már kívülről is mezőgazdasági szolgáltatásról árulkodik.

Ezek a mezőgazdasági üzemek egyik társtulajdonosa, egyben üzletvezetője Tímár Zoltán mezőgazdasági gépészmérnök. Őt kerestük meg, de nem volt könnyű időpontot kapni a riport készítésre, most az idény kellős közepén. A beszélgetés során kiderült, hogy télen-nyáron van mit tenni az itt dolgozóknak, és természetesen az első embernek is.

Jó volt hallani Tímár Zoltán visszaemlékezését a vállalkozás elindításáról, az üzem megalakításáról, mert szavaiból egyértelműen kiengedett, hogy olyan emberrel beszélgetek, aki nemcsak tanulta a mezőgazdaságot, hanem őseitől örökölte a föld tiszteletét, szeretetét, megbecsülését. Ízig-vepig mezőgazdasági szakember, aki együtt él a munkájával, megszállottként szereti azt, szinte már hobbiból dolgozik, talán kicsit többet is mint kellene... Így történhetett, hogy 12 évvel ezelőtt hamar felismerte, hogy az elindult változások nem fogják a mezőgazdaságot sem elkerülni, és szakemberként hiába ért valaki egyet a nagyüzemi gazdálkodás előnyeivel, de amit annak idején erőszakkal hoztak létre, annak a sorsa meg van pecsételve. **Ő mindig hitt a magyar**

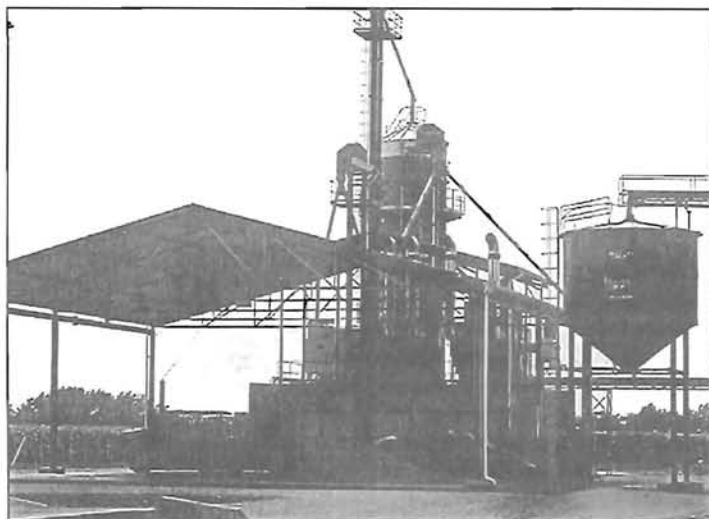
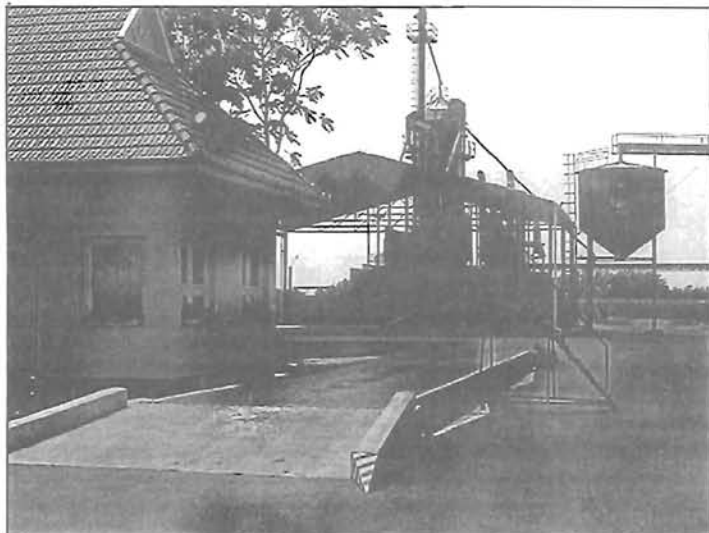
mezőgazdaságban, a változásokból azt nagyon sajnálja, hogy fél hektáros kis parcellákat is eredményezett a tulajdonrendezés. Szavaiból kiderült, hogy a tulajdonviszonyok rendezésének szükségességét nem vitatja, de azt tényként leszögezi, hogy ez a fajta megoldás sok esetben nem eredményezhet gazdaságos megoldást talán senkinek sem.

Visszakanyarodva, a megalakuláshoz, 12 éve két család összefogott, és megalakították BO-TI néven a családi vállalkozást, BT formában. Mint általában, ez a megnevezés is a cég tulajdonosai nevének kezdőbetűit takarja, esetünkben, Boncokné Matuska Mária és Tímár Zoltán. Az eddigi eredmények egyértelműen láttatják, hogy ez a vállalkozás nem „kényszervállalkozás”. Kezdetől fogva, tudatosan felépített, és eredményei alapján megállíthatatlanul fejlődő mezőgazdasági szolgáltatás, amivel kis és nagyüzemeket, egyéni termelőket szolgálnak. Fejlődési kényszer hozta, hogy a kereskedelmi tevékenységgel is kibővült, vagy mondhatnánk teljesedett ki az üzem, amelynek jelenleg 3 telepe van, kettő itt Hunyán, egy Békésen. Tehát vetőmag, műtrágya, növényvédőszer, terményszállítás, szárítás, tárolás, értékesítés. Így vált komplett mezőgazdasági szolgáltató üzemmé alig 12 év alatt ez a kiváló szakmai munkával és kellő alázattal irányított vállalkozás. Úgy hiszem, hogy idejében kezdték el a vállalkozást, és ami nagyon

lényeges, mertek, és tudtak élni azokkal a lehetőségekkel, ami a mezőgazdasági termelést szolgálta. A jelenlegi mintegy 9 ezer tonnás tároló kapacitásuk az ami belátható időn belül bővítésre szorul. Az újonnan épült „Mayer” szárító, amihez a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács is adott támogatást, a lehető legkorszerűbb, de a többi területen is korszerű gépekkel dolgoznak. Nagyon nagy lehetőséget nyújt ez a vállalkozás a partnereinek, akikkel úgy mond komplex kereskedelmi kapcsolatban vannak, hiszen a megvásárolt terményt, növényvédőszer, és minden igénybe vett szolgáltatást, a partnernek jogában áll, a megtermelt terménnyel fizetni. Ezt úgy is mondhatnánk, hogy a kereskedelmi partnereit részben megfinanszírozza a BO-TI. Nem kis lehetősége ez a forráshiányáról elhíresült

mezőgazdasági termelésnek. Elmondta beszélgető partnerem, Tímár Zoltán, hogy idényben, ami szinte egész éven át tart, folyamatosan, szinte non-stop állnak partnereik rendelkezésére. Jelenleg 29 alkalmazottal látják el a feladatukat, amibe a teljes adminisztráció is bele tartozik. Fejlődésük elérkezett ahhoz a szakaszhoz, amikor a vállalkozás már kinőtte a BT formát, és feltehetően rövidesen a társaság új jogi formában fogja eredményes munkáját végezni. Mind az átalakuláshoz, mind a további munkához a vezető tulajdonosoknak, és az ott dolgozóknak sok sikert, és jó egészséget kívánok és köszönöm a beszélgetést. Jó volt hallani, és még jobb hírül adni egy sikeres ember szerény vallomását.

Császárné Gyuricza Éva

Fiatalokról fiataloknak

A jövő velünk van!

Gyürk Andrásnak a Fidelitas országos elnökének a Fidesz XV. Kongresszusán elhangzott a múlt havi számunkban megjelent beszédét folytatjuk:

„Az elmúlt négy évben ugyanis jó volt fiatalnak lenni Magyarországon. A mi nemzedékünk a polgári kormánytól diákhitelt, kedvezményes otthonteremtő programot, családtámogatást, élhetőbb életet kapott. Egy kortársam úgy fogalmazott kezdünk hozzászokni a normális élethez.

Ezért van az a rengeteg fiatal, akik látványosan adták és adják tanújelét ennek, nap nap után újra és újra kinyilvánítva, hogy a Polgári Magyarországon képzelik el jövőjüket. Nemrég még ezekről a fiatalokról írták, hogy nekik már csak az érvényesülés számít, nem érdekli őket a politika, saját értékeik nincsenek, passzívok és tájékozatlanok. Még azt sem állítom, hogy ezek a jelzők nem igazak némely fiatalra. Lehet, hogy részben igaza volt a lélekkurkászoknak. De akkor eggyel több okunk lenne arra, hogy együtt lelkesedjünk azon, ami történt. Örüljünk annak, hogy a fiatalok

megértették és megéreztek azt, hogy amit az élhetőbb országért, a kiszámítható gyarapodásért tett a kormány az elmúlt négy esztendőben, azt értünk is tette. Mert nem úgy van az, ahogyan miniszterelnökük a minap hebegve tippelgette: Ezek a fiatalok nem radikálisak. Épp ellenkezőleg: nyugodtan számítóak. Tudják, kitől mit várhatnak. És ez az igazán rossz hír a túldalolon állóknak.

A jövőbe vetett hit ugyanis nagyobb erő minden radikalizmusnál. Ezzel a hittel lehetett viselni a kokárdát és az érte járó szidalmat, szórólapon a hajnali városban, e-maileket küldeni egész éjjelen át és külvárosi villanypóznára simítani fel sokunk tapétaragasztós arcát. Nem akarom kisajátítani az ő buzgalmukat, erre senkinek sincs joga, hisz épp a spontaneitás bája tette őket nagyszerűvé. De állítom, ez a megérett közepette is tisztán hallotta, amit mondtunk. Tudta, érezte, hogy mit akar a polgári kormány, szoltunk hozzájuk és megértették, hogy értük is dolgozunk. Hívtuk őket és jöttek,

elég volt egy sms és segítettek. Hiába mondtak róluk bármit is.

Azzal a tudattal vághatunk tehát neki a rendszerváltozás utáni negyedik parlamenti ciklusnak, hogy a megnyomorítottak és kisemmizettek tömegén, a hagyományban és az értékben bizók sokaságán túl mellettünk áll immár a legfiatalabbak lelkesedése is. Ez a lelkesedés pedig lendületet ad, de egyben kötelez is

bennünket. Mindent meg kell tennünk, hogy ne okozunk csalódást: **meg kell védenünk a közösen elért eredményeket.**

Száz és százezer fiatal szempár figyel minket.

Valami nem stimmel – így igaz: most egy pillanatra úgy tűnhet a múlt elkezdődött. Nekünk azonban **adjon erőt a tudat: a jövő velünk van.**”

Ha bajba kerütlél, ne titkold!

Sok serdülő kerülhet a drog hálójába, ahová a drog kipróbálása, sok esetben a kívánság, vagy a problémák, gondok elviselése, feszültség levezetése, imponálni akarás, unalom, valamilyen csoporthoz tartozás vágya vezethet.

Ha bajba kerütlél, ne titkold. Keresd fel az Ifi Drog Centrumot

Drogambulancia a Pándy Kálmán Kórházban Gyula 5700. Semmelweis u. 4. Hétfőtől – péntekig 8-tól-14 óráig. Beutaló nem kell! Kiskorúak csak szülővel jelentkezhetnek.

Dr. Farkasinszki Terézia

Megújul az endrődi templomtető

Hosszú előkészület után elkezdődött az endrődi templomtető felújítása. Szükségességéről már korábbi számunkban is írtunk.

Jelenleg a padlásban a statikai megerősítés megtörtént. Egy csomó új faszervezetet kellett beépíteni, hogy a megrogyott tetőt kiemelhesük, és statikailag megerősítsük. A megrogyant tető-függesztőmű ráült a boltozatra (templommennyezet). E nagy teher súlyos károkat tud tenni a boltozatos mennyezetben. Kijavítottuk a korábbi beázások miatt elkorhadt faszervezeteket.

Hamarosan következik a tönkrement pala lecserélése. Mivel templomunk műemlék, ezért a Műemlékvédelmi Hivatal – mai nevén Kulturális Örökségvédelmi Hivatal – hozzájárulása szükséges a felújításhoz. Ők csak piros hódfarkú csere-

pet engedélyeznek. Ez viszont nagyobb terhet jelent, ezért is szükséges a statikai megerősítés.

A munkákra a Püspökségtől kaptunk 10 millió Ft-ot, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától pályázat útján 3 milliót. Híveinktől eddig bejött 554.700 Ft.

Szerződést csak meglévő pénzre lehet kötni, így azt mondhatjuk, hogy a felújítás 13 millióba kerül. Jobban mondva, 13 milliónál megállunk, de nem lesz kész a felújítás. Egy csomó munkát elhagyunk pénzügyi fedezet hiánya miatt. Pl. cresz alatti bádogozás, csatornák cseréje. Az alsó cserépsorokat nem fogatjuk le, mert ha esetleg lesz megint pénz, akkor könnyen fel lehessen bontani a cserepezést bádogozás és csatornacsere miatt.

Kivitelező: Varga Zoltán tetőfedő vállalkozó Gyomaendrőd

Statikus: Dr. Körösfalvy Pál
Műszaki vezető: Abelovszki László
Mezőberény

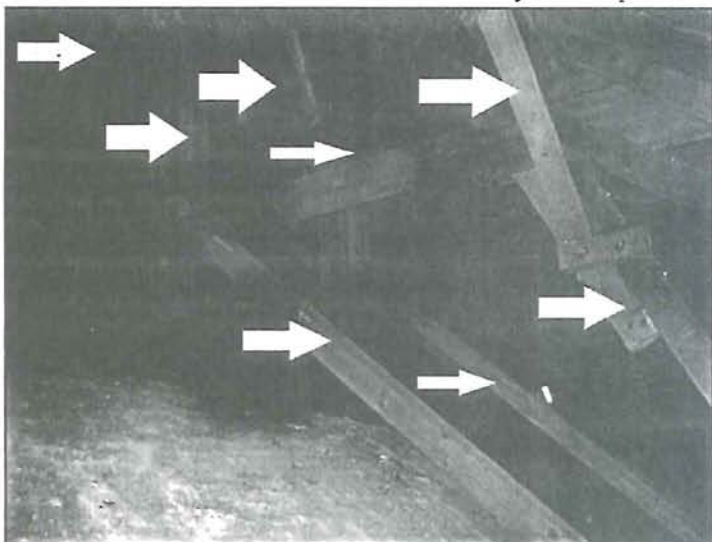
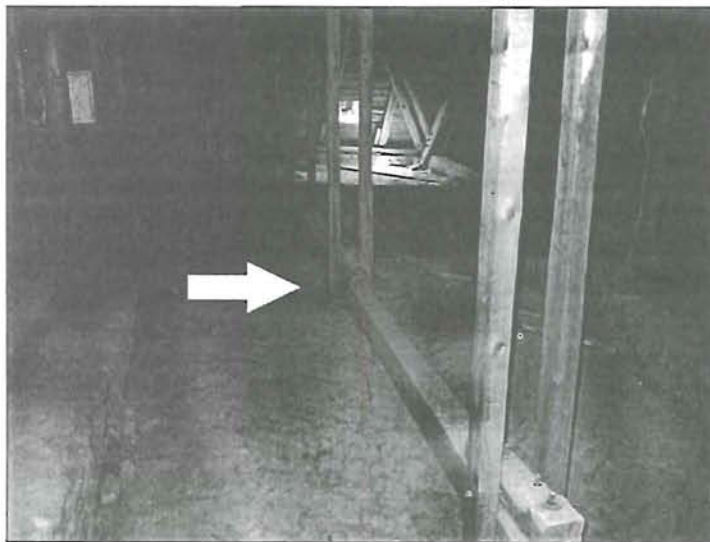
Műszaki ellenőrünk: Kovács Mihály
Gyomaendrőd

befejezés: előreláthatólag augusztus 31.
Bal oldali kép: a szentély fölött, a megrogyant függesztőmű várja a megerősítést. A fehér nyíl mutatja, hogy a régi függesztőmű teljesen ráült a boltozatra.

Jobb oldali kép: részlet a már elkészült részből: a fehér nyílak hegyei a behelyezett új tartóelemeket mutatja.

Köszönjük az eddig befizetett adományokat. A felújítására adott adományokról szükség esetén van lehetőség adókedvezményre szóló igazolást kiadnunk.

Iványi László plébános

Az Európai Unió kapujában

VII. Közös agrárpolitika az Unióban

Múlt havi számunkban végig kísértük az olvasót a csatlakozási folyamat szakaszain 1989-től napjainkig. Ismertes mindenki előtt, hogy a csatlakozás utolsó fejezete a mezőgazdaság, amellyel még ez évben lezárulhatnak tárgyalásaink, s megnyílhat az út a teljes jogú tagság felé. Ezért nem lesz talán haszontalan, ha röviden áttekintjük az Unió agrárpolitikáját. Hiszen a mezőgazdasági politika minden állam gazdaságpolitikájában jelentős helyet foglal el. Nem annyira a nemzeti össztermékben betöltött szerepe miatt (hisz a mezőgazdaságnak a nemzeti össztermékben elfoglalt súlya évről-évre, nemcsak az unió országában, de hazánkban és csökken), hanem egyéb más okok miatt: pl. hazai élelmiszerellátás, a népesség foglalkoztatásának fenntartása, a vidék jellegének megőrzése, kulturális tényezők stb.

Az Európai Unió országai mintegy 130 millió hektáron, a tagországok területének 55%-án, közel 7 millió gazdaságban folytatnak mezőgazdasági termelést. Az Unió a különböző méretű, gazdasági fejlettségű, természeti, gazdasági, társadalmi adottságú országokat fűz egybe. Így érthető, hogy az Unió által kialakított Közös Agrárpolitika (az angol nyelvű szöveg kezdőbetűinek használata folytán KAP) az Európai Unió egyik legbonyolultabb területe. Ennek a **közös agrárpolitikának a mezőgazdasági piacok szabályozása a legfontosabb területe**. Ez azt jelenti, hogy a tagországok **egységes belső piacot alkotnak** az unió egész területén. Ennek megvalósítása érdekében közös árak, és versenyszabályok bevezetése, a hatósági állat és növény-egészségügyi előírások, a stabil valutárfolyam fenntartása elengedhetetlen. **A piac egysége tehát az Unió egész területén azonos szabályok alkalmazásából következik.** A pénzügyek terén a tagországok közös alapot hoznak létre (Orientációs és Garanciális Alap) és ebből közösen finanszírozhatók az agrárpolitika számára fontos kiadások.

A mezőgazdasági miniszterek Tanácsa évről-évre a Bizottság előterjesztése alapján előirányzatot ad meg, amely a marha- és borjúhúsra, valamint a borra irányár, a dohányra pedig normaár. A gabonafélék esetében a piaci árszabályozás a mezőgazdasági termékek mintegy 70 %-ra vonatkozik. (búza, kukorica, cukor, tejtermékek, marha, sertés, és juhhús, vegyes zöldségek és gyümölcsök, asztali borok stb.). A mezőgazdasági termelés további 25 %-a (tojás, baromfi, virág stb.) esetében lazább szabályozás érvényesül. Néhány egyéb termék, amelynek termelése földrajzilag, illetve mennyiségileg korlátozott, (durumbúza, olívaolaj, dohány stb.) termelési szubvencióban részesülnek. Ezek a termékek a mezőgazdasági termelésnek körülbelül 2,5%-át teszik ki.

Mindezen intézkedések dacára a közös agrárpolitika reformra szorult, melynek szükségességét itt nincs módunkba taglalni. Az **1992-es agrárreform** összefoglalva a gyakorlatban azt jelentette, hogy:

- az intervenció árát 35%-kal csökkentették 3 év alatt,
- ennek ellentételezéséként közvetlen kifizetést (támogatást) kaptak a gazdák,
- kötelező területpihentetést írtak elő kísérő intézkedésként
- agrár-környezetvédelmi intézkedéseket, erdősítést,
- előnydíjazást (55 éves kortól) vezettek be.

A piacsabályozással kapcsolatos döntések mellett első ízben fektették le egy átfogó és következetes vidékfejlesztési politika alapjait. **A vidékfejlesztés gyakorlatilag a Közös Agrárpolitika második pillére lett a piacsabályozási intézkedések mellett.**

Természetesen a közös agrárpolitika kivitelezése pénzbe kerül, amelyet a közös költségvetésből kell biztosítani. A költségvetési bevétel 4 forrásból származik:

- mezőgazdasági vámok (16% volt 1999-ben)
- forgalmi adó (36%)
- tagországok befizetései (47%)
- az európai köztisztviselők személyi jövedelemadója, büntetéspénzek (1%)

Ez előadottak alapján tegyük fel a kérdést, **milyen hatások várhatók a magyar mezőgazdaságra nézve?**

I. Magyarország részesévé válik a mintegy 400 millió fogyasztó igényeit kielégítő belső piacnak, ahol az árak több termék esetében magasabbak, mint jelenlegi hazai szint.

Annak ellenére, hogy a „közös agrárpolitika” szabályozása révén a termelők jelentős része a mainál nagyobb támogatáshoz juthat, hosszú távon azonban számítani kell arra, hogy jövedelem döntő részét a piacról származó jövedelem fogja kitenni. Ez a helyzet jelentősen növelheti a magyar mezőgazdasági termékek és élelmiszerek értékesítési lehetőségeit, azonban számítanunk kell a jelenleginél jóval erősebb versenyre.

II. Az Unió közös agrárpolitikájában való részvételünk egy szigorúan szabályozott, a termelővel szemben speciális követelményeket támasztó magyar agrárgazdaságot fog létrehozni.

Az EU közös agrárpolitikája, a piaci rendtartások keretében alkalmazott intézkedések sok termék előállítását, a termelés fejlesztését alapvetően fogják befolyásolni, korlátozva a piacra jutás lehetőségeket. Az igaz viszont, hogy a termelői jövedelmek várhatóan emelkedni fognak, a termelés közgazdasági kockázata csökken. A támogatásoknak azonban csak egy része fog többletjövedelemként megjelenni. Nagy részüket a termelők kénytelenek a megnövekedett termelési költségekre fordítani, mint pl. az anyag, energia, a munkaerő és földbérletek ára drágulása miatt. Viszont a vidékfejlesztési támogatások kapcsán lehetővé válik, hogy a hátrányos helyzetű, korlátozott saját forrással rendelkező termelők végrehajthassák a szükséges fejlesztéseket.

A magyar agrárgazdaság jövője szempontjából meghatározó, hogy a napjainkban folyó csatlakozási tárgyalásokon az EU nyomására milyen átmeneti szabályozást leszünk kénytelenek elfogadni. (Számunkra az EU Közös agrárpolitikájának gyors és teljeskörű átvétele lenne a legkedvezőbb.)

Sok mindent lehetne és kellene még elmondani, azonban a lényegi kérdések megismerésére kellett szorítkoznunk.

Császár Ferenc

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Törvény az egyházi ingatlanok teljes visszaszolgáltatásáról

A hazai lapok s tv állomások is hírül adták e jelentős eseményt. Ez azonban az erdélyi emberekben nem keltett egyelőre osztatlan örömet. Nem tudni még, hogy a „kiskapuk” a végrehajtási utasítások milyen akadályokat fognak gördíteni a törvény útjába. Tudják-e kedve olvasóink, hogy 2107 egykor államosított vagy kisajátított ingatlanról van szó? ; 80 gimnázium, 102 közösségi otthon, 743 lakás, 43 templom, 47 monostor és 19 malom szerepel többek között a visszaadandók között!

Nemrég az Advarul de Cuj napilapban román értelmiségiek egy csoportja nyílt levélben tiltakozott az ellen, hogy az erdélyi nagyvárosok központi épületei a restitúció által magyar kézre kerüljenek. Markó Béla az RMDSZ elnöke bizakodik. Hangsúlyozza, hogy e törvény nemcsak az egyházaknak, de az egész magyar közösségnek is sokat jelent. Am Tökés László a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke azt mondja: „Ha nem állnának az ember mögött a régi tapasztalatok, akár felhőtlenül lehetne üdvözölni ezt az eredményt. Még mindig él azonban a gyanú, hogy ez csupán a mostani politikai konjunktúrának szóló kirakatesemény. Amikor a végrehajtásra kerül a sor, korántsem lesz már ennyire probléma mentes.”

***

A fent elmondottakat támasztja alá az a hír, mely szerint a kormánypárt és az RMDSZ között kötött megállapodás végrehajtása igencsak döcög. A február 28-ig kellett volna teljesíteni a protokollum két fontos pontját, melyhez június 30.-val újabb öt járul hozzá!

A 100/1990-es törvényerejű rendelet hatálytalansítása mely a megyék hatásköréből visszavonja az utcák, terek elnevezési jogát. Egy másik a diszkriminációs tanács felállításának is késik, bár a kormány képviselői ígéretet tettek arról, hogy a tanács kinevezése ha-

marosan megtörténik. A Regionális és Kisebbségi Nyelvek Chartájának megfelelő formában történő ratifikálás az utolsó olyan pontja a protokollumnak, melyet június végig kellett volna teljesíteni!

Megkezdődött a tizedik Bolyai Nyári Akadémia

Június utolsó napjaiban Csíkszeredán a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége és a budapesti Kossuth Klub Kossuth Lajos életpályája kutatási eredményeiről szervezett konzultációt. A Hargitai Megye napok keretében a pedagógus szövetség sajtótájékoztatót tartott, bejelentették, hogy július. 1-vel megkezdődött a 10. Bolyai Nyári Akadémia. A minden évben szokásos túljelentkezés leküzdésére több színhelyen is tartottak előadásokat. Az erdélyi magyar pedagógusok mellett ez évben is eljöttek felvidéki, Kárpát-aljai és vajdasági magyar pedagógusok.

Hunyad megye magyarságáért!

Markó Béla és Winkler Gyula parlamenti képviselők látogatás tettek a Zsil-völgyében. Tárgyalásokat folytattak a helyi polgármesterrel és több helyi tanácsossal. Markó Béla kifejtette, hogy a közeljövőben nagyobb figyelmet fordít a Zsil völgye fejlesztésére és az itt élő magyar közösségek támogatására. „Programokat kell kidolgozni az anyanyelvű oktatás megőrzésére és bővítésére, ugyanakkor alternatív megoldásokat kell találni a Zsil völgyét súlytó válság megoldására” mondotta látogatása végén Markó Béla.

Falunapok Vajdaszentmihályban

A nyár a legalkalmasabb arra, hogy ily rendezvények keretében találkozhassanak a helybeli és elszármazottakkal. A Maros megyei Vajdaszentmihály sokat megőrzött hagyományából, népszokásából. Az RMDSZ szervezésében folyt eseményt tudományos- és diavetítéssel bemutatott előadások, kirakodó vásár, táncmulatság, sport rendezvények, tábortűz „boszorkányégetés” színesítette. Bemutatásra került a marosvásárhelyi történész Barta Zoltánnak „Az idő sodrában” című falumonográfiája is.

A mi jelenetünk

Az életem nagy forgószínpad.
Jönnek, mennek az új szereplők,
és pörgetik és alakítják
az életem. Sokszor fiatal kezdők
a társaim a nagy szerepben.

Veled is volt egy jelenésem,
havas, zúzos, földlepte telben.
Hogy jól játszottál, elismerem,
de ne feledd, hogy nem csupán
tied benne az érdem.

Már vége van a jelennek.
Mehetsz. Jönnek az új masok.
Már már Te is csak néző lehetsz.
Figyeld csak, hogy játszanak, ha
összekeverülnek a nagy sztárokl!

Tudom, nagyon égető és fájl
látni mást is a szerepedben,
de tudod, hogy az örök Éva
nehéz szerep, s van aki nálad
sokkal, de sokkal jártasabb ebben.

Márton Gábor, 1943. Űvidék

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszereket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671

Gyomaendrőd Fő u 14.

Corvo bianco
Cipőipari Rt.

MAGÁNVÁMRAKTÁR

Száz éve született Illéssy Péter

Illéssy Péter grafikus- és festőművész születésének századik és sajnálatosan korai halálának negyvenedik évfordulója alkalmából június 19-én Gyomaendrőd Város Önkormányzata, a Közalapítvány Gyomaendrőd Város Közgűjteményeiért és a Vidovszky Béla Helytörténeti Gyűjtemény-Városi Képtár közös megemlékezéssel tisztelgett a művész életútja előtt.

A program 14 órakor ünnepi szentmisével kezdődött a gyomai római katolikus templomban. A misét Ondavay Tibor pápai prelátus, mezőtúri főesperes plébános celebrálta. Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével Melegh Szabolcs úr, a Magyarok Nagyszonya Szekció Korona Lovagrend tagja is. A rend világi vezetője, kormányzója egyébként a művész fia, vitéz Illéssy Zoltán.

A mise után emléktáblát avattak Illéssy Péter tiszteletére a templom szomszédságában, a Mátyás Király u. 2. számú ház falán. A táblát adományozó önkormányzat nevében Dr. Csorba Csaba jegyző és Dezső Zoltán alpolgármester leplezte le. Avatóbeszédet Kóris Györgyné, a közalapítvány kuratóriumának elnöke mondott.

A tábla avatását követően az ünnepi közönség a Városi Képtárba vonult, ahol a centenáriumi kiállítást Mohay Orsolya művészettörténész, a Kispesti Helytörténeti Gyűjtemény munkatársa nyitotta meg. Előadásában kitért a művész kispesti kötődéseire, ahova 1926-ban a művész édesapja, a kiváló gyomai katolikus kántortanító, Illéssy Gyula nyugdíjba vonulása után költözött a család. Beszélte Illéssynek a kerület művészeti életében, a Nagy Balogh János Művészegyletben vitt szerepéről, de beszédében elsősorban nem az életrajzi elemek – hiszen azokról bővebben esett szó a szentmisén és a táblaavatáson, - sokkal inkább a művészetelméleti, bölcséleti problémák domináltak. Mint utóbb elmondta, tiszteli a közönséget, feltéjez annyi műveltséget a helyi művészetbarátokról is, hogy követni tudták eszmefuttatásait.

A kiállítás a Képtár két középső termének falain, s egy forgatható állványon nyert elhelyezést. (Ez utóbbit a THERMIX cég készítette.) Ebben az összeállításban a tárlat július 15-ig látható, de egy kisebb válogatást a belső termekben, a későbbiekben is láthatnak majd az érdeklődők.

Bula Teréz
gyűjteményvezető

Kedves olvasóinknak megjegyezzük, hogy Illéssy Péterről 1998 évi májusi számunk 71. oldalán „Képes történelem Illéssy Péter képein” címmel az április 3-i új Illéssy kiállítás megnyitása alkalmából írtunk, és édesapjáról Illéssy Gyula kántortanítóról és zenészerzőről 2000. évi folyóiratunk 192. oldalán In Memoriam rovataunkban emlékeztünk meg. (SZERK.)

HUNYAI SZENT LÁSZLÓ BÚCSÚ - 2002

Ez évben egy héttel korábban, június 22-én volt a templombúcsú.

Forró kánikulás napra ébredtünk, mint már napok óta. Azt hittük, kevés vendégünk lesz a kánikula miatt, de kellemesen csalódtunk. Fél 10-kor a templom elé gördült az első busz a szentandrási hívekkel. Nyomban ott voltak az endrődiek a helyi járattal. Ezt követték a kétsopronyi, kondorosi, majd a mezőtúri, türkevei különjárattal busszal érkező vendégek.

Az érkező búcsúsok énekelve, a plébánosunk vezetésével vonultak a templomba, majd köszöntés után bekapcsolódtak a dicsőséges olvasó imádkozásába.

10 órakor beharangoztak. Ezután körmeneti kereszttel vonult a kerületi papság a ministránsokkal, tisztségviselőkkel a templom hajóján át az oltárhoz. A kántor a hívekkel a „Zeng a harang hívó szóval” c. miseéneket énekelte.

A misét Ondavay Tibor pápai prelátus, mezőtúri plébános celebrálta. Ő mondta a szentbeszédet is, melyet egy legendával kezdett. Aldebrando, a várerőd urának fia, már kisgyerekek korában rosszindulatú, erőszakos fiú volt, aki felnőve sem változott meg. Apja halála után kegyetlen katonákból hadsereget toborzott és végigrabolta a környéket. Kirabolt egy kolostort is miután betörte a kaput. A kaput őrző barát azt mondta, ezt a kaput betörheted, de a „Mennysországnak kapuján nem jutsz át”. A rettegett, legyőzhetetlen harcos a mennysországnak kapuját is be akarta törni, ezért végigjárja a világot, kereste a mennysországnak kapuját. Az idő múlásával megváltozik. Szelidebb lesz. Már szent életű vándornak nézik. Megöregszik, lerongyolódik. Lassan beletörődik, hogy nem találja meg a mennysországnak kapuját és hazaindul. Régi várához közeledve találkozik egy öregasszonnyal, aki rózsát cipel. Aldebrando felajánlja segítségét. Néhány lépés után megáll az öregasszony és azt mondja. Itt vagyunk. Keresztünny álltak, ahol a Szűzanyának szentelt kis kápolna állt. A diadalívén latin felirat, a „Mennysországnak kapuja” magyarul. Hát itt van, ilyen közel a házamhoz, csodálkozik Aldebránd.

Ennek a legendának minden részletét napjainkra is lehetne alkalmazni, mondja az Atya. De inkább a vége, a megtalált mennysországnak a fontos. A templom, Isten háza és a mennysországnak kapuja. „Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok és meg vagytok terhelve, én felüldítelek titeket” (Mt.11,28) mondja Jézus. A templomban félreérthetetlen ajándékot kapunk a szentmisén való részvétel által.

Őrzök a fiókomban egy leírást a szentmiséről, abban van ez a csodálatos gondolat, mondja a szentbeszédet tartó Atya. „Halálod óráján lesz a legnagyobb vigasztalásod, hogy szentmisét hallgattál. Minden szentmisét magaddal viszel az ítéltre és ezek lesznek a közbenjáróid. Minden szentmisével buzgóságod szerint többé-kevésbé csökkentheted ideiglenes földi büntetéseidet. Amikor jelen vagy a szentmisén, a legnagyobb hódolatot mutatod be az Úr Jézus Szent Emberségének. A szentmise sok mulasztásodat, hanyagságodat pótolja. A szentmisén való részvétellel legnagyobb segítséget nyújtod a tisztítóüzből szenvedő lelkeknek. Egyetlen szentmise, amelyet életedben hallgattál, többet használ neked, mint amit halálod után hallgatnak érte mások. Minden szentmisével megrövidítetted a tisztítóüzből szenvedéseid, amelyek különben reád várnak. A szentmise alatt az angyalok seregei között térdelsz, akik felő tisztelettel vannak jelen az isteni áldozatnál. Jó lenne ezeket a gondolatokat a szívünkbe zárnunk, mindjárt nyugodtabb, békésebb lenne az életünk.

Végül a kegyetlen lovag legendája után, aki megszélidülve megtalálta a mennysországnak kapu-

ját, a templom védőszentjét, Szent László lovagkirályt állította példaképül elének, aki már herceg korában legendává vált. Kitűnő harcos, aki nem engedte, hogy a legyőzöttet megöljék. 31 évesen már király. Egyházszerző, templomokat épített, püspökséget alapít (Nagyvárad), törvényalkotó. Szent István után 40 évig nem volt közbiztonság az országban. Ezért uralkodása második évében szigorú törvényt hozott. Aki egy tyúk értékénél többet lopott, felakasztották. Mégis népszerű volt. Kortársai irgalmasnak, szelidnek, az árvák atyjának nevezték.

Az ország nyugalomra vágyott. (Mintha csak napjaink vágya fogalmazódna meg.) Benne látták a lovageszményt. Az országban rend, nyugalom volt uralkodása alatt.

Befejezésül még egy példát hallottunk. Két szerzetes olvasta egyszer egy régi könyvben, hogy a világ végén van egy hely, ahol az ég és föld találkozik. Keresésére indultak. Végigjárták az országot. Mindenféle kísértést kiálltak. Van ott egy ajtó, csak be kell kopogni, máris az Istennél vannak, így olvasták. Bekopogtak az ajtón, és kolostori cellájukban találták magukat. Ekkor megértették, az a hely, ahol az ég és föld találkozik, itt van ezen a földön, ott azon a helyen, amelyet Isten kijelölt számunkra.

Ezt segítsen megérteni nekünk Szent László, hogy előttünk is megnyíljon a mennysországnak kapuja, fejezte be szentbeszédét a plébános Atya.

Szép színfoltja volt az ünnepnek a címer és a zászlók megszentelése, megáldása. Ezt a plébános úr a szentbeszéd után jelentette be és megkérte Hoffmann Márton polgármester urat, hogy ismertesse a címer történetét.

A címert közepén egy kislány tartotta, két oldalt két fiatal fiú egy-egy zászlót tartott, ami szép fehérszínű, közepén a címer, két szélén kék színű sáv. A polgármester elmondta, sokat töprengtet a képviselőtestület, milyen is legyen a címer. Hunya nem régi település, Békés megyében van. Békés megye valamikor báró Harruckern birtoka volt, így a címer külső és belső formája ebből lett kialakítva. Ami hunyai vonatkozású a bal felső kék mezőben egy arany-sárga búzakéve, ami a település foglalkozását mutatja. A jobb oldali alsó kék mezőben pedig a templom védőszentjének, Szent Lászlónak hercegi koronája, keresztben a korona mögött csatbárdja és egy kettős kereszt. Hunyai vonatkozású még a címerfőn a bárói koronából kiemelkedő új templom, ami igen széppé teszi a címet. (A címer fotóját lásd a Városunk 2002. júliusi számának 134. oldalán.)

A címer ismertetése után Iványi plébános úr megszentelte a címet és a zászlókat. Ezután folytatódott a szentmise a felajánlással. Mise alatt gyóntattak. A szentmise befejezése előtt a hagyományos körmenet a templomkertben. Elöl a körmeneti keresztet vivő hitoktató, utána a gyerekek. Majd a Szűz Mária szobrát vivő lányok következtek, két oldalt lámpát tartó 2-2 asszony. Sátor alatt az oltárszentséget vivő prelátus, amit négy férfi vitt, előtte a tömjénező sekrestyés. Oldalt gyertyát vivő férfiak, zászlókat tartó fiatalok. A sátorot a vendég Atyák követték, majd a nagyszámú hívó fejezte be a menetet. Zúgott a harang, szólt az ének.

Visszatérve a templomba, az Oltárszentség szentségháza tétele után felhangzott a pápai, utána a magyar himnusz és így ért véget az ünnepélyes szentmise.

A vendéglátás a templomkertben volt. Süteménnyel, kaláccsal, üdítőitalal kínálták a vendégeket. A plébános urak, a polgármester úr, a képviselő-testületi tagok a helyi vendéglőbe ebédre voltak hivatalosak.

Pintér Hermina

Lovagokat és dámát avattak Budapesten, a Szent Imre templomban

Sokan kísérték el városunkból Vaszkó Sándorné Rác Margitot arra a nagy eseményre, mely június 22-én a Szent Imre templomban zajlott, ahol is a Templomos Lovagrend soraiba fogadta Margitot, kit ünnepélyesen „dámává” avatott. Vele együtt még 5 férfit avattak lovaggá ezen a napon. E felemelő ünnepséget megtisztelte jelenlétével Rómából a lovagrend nagymestere és hercege, Cristofani Della Magione. A szentmisét Ladocsi Gáspár tábori püspök celebrálta.

Elmondhatjuk, hogy mi, akik részesei lehettünk e szép ünnepségnek, részesei lehettünk egy valódi boldogságnak is, amely áthatotta Margit teljes lényét. Természetesen a lovagok közt ott találjuk Ungvölgyi Jánost is, akit korábban ugyancsak a Templomos Lovagrend lovagjai közé avattak.

Azt kívánjuk, hogy viselje egészséggel és büszkén e kitüntető címet.

Vaszkó András

Városunk szerkesztőségének
Gyomaendrőd

Hálából

Tisztelettel és hálával köszönöm meg elsősorban a családtagjaimnak, az Élet Másokért Egyesület tagjainak, a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrődi Szervezete tagjainak, a Mozgáskorlátozottak helyi szervezetének, és minden kedves endrődi, gyomai jó érzésű embernek, hogy segítettek, s eljöttek velem ide Budapestre a Szent Imre templomban tartott a Templomos Lovagrend dámává avatási ünnepségre.

Nagy megtiszteltetés volt számomra az a sok ismerős, kedves ember jelenléte, akik a nyári meleg ellenére részesei voltak életem nagy eseményének.

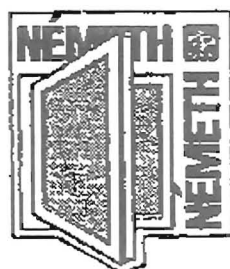
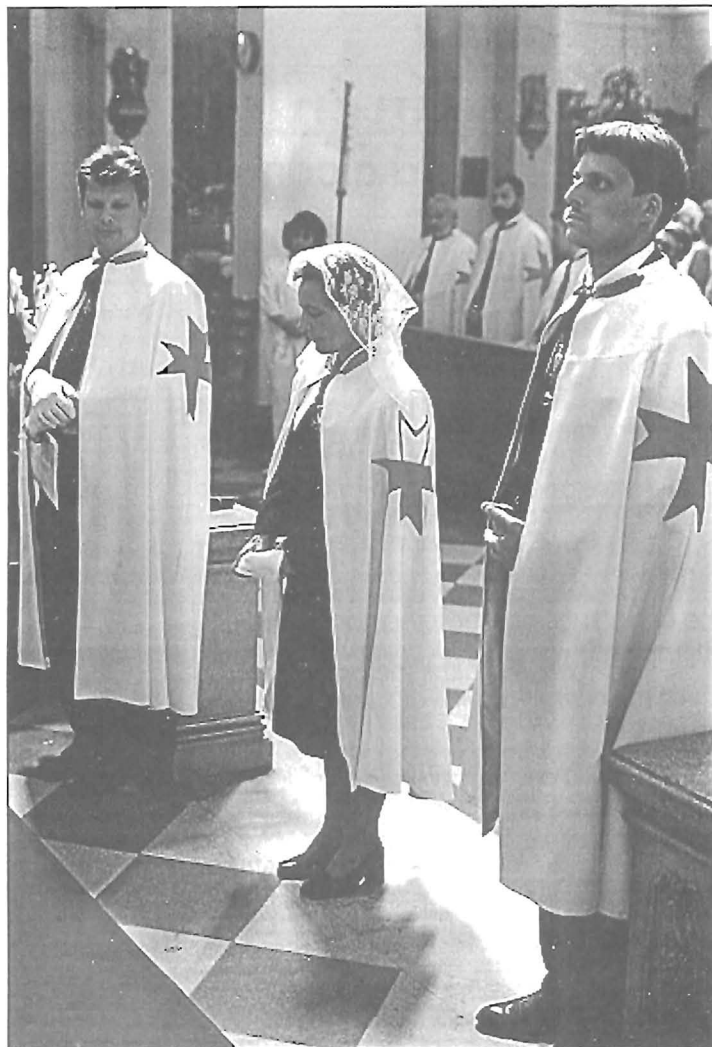
Köszönöm azoknak is, akik nem tudtak eljönni, de tudom, hogy lélekben velem voltak. Ez a megtiszteltetés, áldozatvállalás engem továbbra is a keresztényi, emberi életre, további jó cselekedetek végzésére kötelez.

Kérem a Gondviselést, egyengesse életüket, minden bajtól óvja önöket és hozzátartozóikat.

Mélyszéges hálával, Isten segítségével

Dm. Vaszkó Sándorné Rác Margit

Az Úr 2002 évének június havában

**Az ablak
teszi
a házat**

**MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETEKRE IS.**

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Mária néni meséi

Mért nincs a cicának háza?

Valamikor, réges-régen, hogy mikor, én nem emlékszem, de megtörtént, bizonyosan, ha máshol nem, a mesében. Amit elmesélek mostan, nagymamától így hallottam: egy napon a Cirmos meg a Bodri összeültek tanakodni.

A szót Cirmos cica kezdte, Bodri a fülét hegyezte:

- Bodri kutya, tudod mit? Mondanék én valamit. Úgyis mindig együtt járunk, jóban, rosszban el nem válnunk. Építsünk egy szép, nagy házat, Bodri-lakot, cicavárat! Lakjunk benne együtt, szépen barátságban, békecségekben!

- Vau! Lám ez okos dolog! Most azonnal házzá fogok! Falat rakok, tetőt fedek...

- Én meg addig füvet szedek. Lesz belőle puha párna, azon szép a Cica álma.

- Kéményt rakok szálló füstnek, kicsi katiánt öblös üstnek. S míg én őrzöm kint a házat, te főzöd a vacsoránkat.

- Tarka kőkény, bóbíta, híres szakácsa cica! Habos tejszín, sült egér, egy kis munkát mind megér! De a házra meddig várjak? Tűző napon meddig álljak?

- Az a hiba, hogy csak állsz! Hogy te semmit nem csinálsz! Pattanj hamar a tetőre, s elkészülnek egykettőre!

- Hát ilyen vagy? Azt se bánod, ha megszakad a barátod? Nem elég, hogy sütők főzök? Ennyi gondot hogy is győzők!

- Igazad van, Cirmos cica. Minek ide annyi vita? Én fölépítem a házat, te főzöd a vacsoránkat. Megosztjuk a munkát szépen, így élünk majd békecségekben.

Elkészült a szép nagy ház, a cica már bent tanyáz. Kész a katián, forr az üst, kémény torkán száll a füst. Tejföl csorog, hófehér, nyárson pirul az egér. Vígán jár a fakanál, Cica nóta hangja száll:

„Cica fogott egeret, futott érte eleget.

Megsütötte vacsorára, elég lesz egy félfogára,

Több sincsen!”

Ezalatt a kutya kint, vígan vakkant, szétfekint. Minden munkát elvégezett, közben nagyon megéhezett. Bekopog a szép nagy házba, macskafőzte vacsorára:

- Vau, vau, Cirmos lelkem, alaposan megéheztem! De fölséges illat száll! A vacsora kész-e már?

- Nem hólyag az, hogy felfújjam! Jaj, most elvágtam az ujjam! Mennyi méreg, mennyi baj! Itt a szír

ég, ott a vaj! A munkából ki sem látszom! Tán azt hiszed, hogy csak játszom?

- Ej, ne tüzelj, Cirmos lelkem! Az is baj, hogy megéheztem? Várok

én, ha szépen mondod, ám, ha orrod így fenn hordod, megharagszom, rontom, bontom! Vau! Nahát, szépen mondod!

- Kora még, hallod Bodri, vacsorához mosakodni! Eredj inkább kerget ősnit, rőzsét szedni, gallyat vágni! S mire elkészül a munka, ici-pici asztalunkra felrakom a terítéket, s vacsorára hívlak téged.

Ballag Bodri lógó orral, üresen korgó gyomorral. A dolognak nekilát, úgy várja a vacsorát. Cirmos meg bent újra kezdte, hamis kedvvel énekelte:

„Elkészült a vacsora, vacsora, vacsora. Vidám cica lakoma, lakoma, lakoma. Tele vele minden tál, csupa finom illat száll. Haj csupa csemege ez, mind megeszem!

Ettem, ittam eleget, eleget, eleget, eleget. Nem is hagytam egyebet, egyebet, egyebet, irir-pirir csontocskát, buta kutya csontot rág. Ezt Bodri megeheted, mind tied!”

Igy énekel bent a cica, s az még nem lett volna hiba, csak hogy amint énekelte, a vacsorát mind megette. Aztán így szól:

- Miáom! Bodri kutyát kizárom! Kicsi csupor, tükrös ház, kettőnknek szűk ez a ház.

Bodri már a várást unja, bekopog a házba újra:

- Hallod-e te cirmos szakács! Sül-e már a foszlós kalács? Terül-e már a kis asztal nyárson pirult jó falattal? Nyisd az ajtót szaporán, még elhúl a vacsorám!

Ám a cica, az az álnok, nem ismer már jó barátot. Kényeskedve kitekint:

- Van valaki ide kint? Mért kopogtat? Mit akar? Ilyen későn ki zavar? Kis házamban puha ágyon szememre szállt már az álom.

- Szita-kéreg, száraz laska! Ne tréfáld te ravasz macska! Engedj be míg szépen mondom!

- Miáú! Nincs is egyéb gondom! Magamnak is szűk a szoba.

- S hová lett a jó vacsora?

- Magam főztem, hát megettem. Ám a javát félre tettem. Egércsontot hagytam neked, mindegy csöppig, megeheted! Hogyha őrzöd kint a házamban, csontot mindig kaphatsz nálam.

- A te házad? Szedte-vette! Hát ugyan ki építette? A gerendát én faragtam, a falat is magam raktam. Vau, vakk!

- Miáú! Igaz, te ácsoltad, méricskélte, kopácsoltad, no beláthatod, kérlek, nem kényelmes a társbérlet. Egy kis furfang, mi kell más, már enyém is lett a ház.

- Furfang? No lám okos dolog.

- Miáú! Te is úgy gondold? Azért itt maradhatnál nálam, őrizheted kint a házamban.

- Vau! Kezet rá, cirmos cica. Nem is lesz itt semmi hiba. Aludj békén! Szép álmokat! Ne félj, őzöm az álmodat! Vau, vakk! Ha nem győztem fölös hanggal, majd győzöm én is furfanggal.

Őrizte is nappal, éjjel, sose szűnő éberséggel. El nem mozdult onnan biz a', prüszkölt, fújt a cirmos cica. Három napja mit sem evett, rettentően megéhezett. Ajtót nyitna, de ha mozdul, kulcs ha csörren, zár csikorog, Bodri már is bőszen mozdul:

- Aludj, Cirmos! Rontom, bontom! Aludj, amíg szépen mondom! Megéhezted? Badar beszéd! Egy kis furfang talán elég. S lesz ebéded úgy, mint házad! Vau, vakk!

Cirmos már csupa alázat. Hagyná ő már itt a házat. Futna ő a házból régen, hogy aludjon, szomjan étlen? Bodri ebédet is kapott, csibecsontot ropogtatott. De ő ott bent, szörnyű dolog, hallgatja, hogy gyomra korgog! Végül aztán egy napon kikopog az ablakon:

- Miáú! Miáú! Éhes vagyok! Így bezárva éhen halok! Miáúúúú!

- Ki kopogtat? Mit akar? Ebéd közbe ki zavar?

- Csak én vagyok. Kérlek szépen, a házad már nem kell nekem. A hibámat belátom. Ne haragudj barátom. Minek a bajt még tetézni, engedj, kérlek, egerészni! Miáúúúú!

- Vau! Vigyen hát a lábát! Bizony nem sírok utánad. Résztedtől egy jó barátot, ki megvédett, ha más bántott. Mától kezdve, vau, vakk, vakk, ha meglátlak megugatlak!

- Miáú! Miáú! Fuuu! Miáuuu!

Hát így történt hát réges-régen, ha máshol nem, a mesében. Cirmos cicán így fogott ki, így szerezte vissza Bodri a házat, s az álnok cica fára fut fel, fára biz a'. Azóta, ha bárki bántja, mert se háza se barátja.

Irodalmi oldal

BÖLCSŐJÉT KERESTE A MAGYARNAK (Igy élt Körösi Csoma Sándor)

Szilágyi Ferenc könyvének szerkesztett folytatása
(befejező rész)

Kolostori könyvtár. A tibeti könyvek zsinaggal összefűzött önálló lapokból állnak, melyeken általában 5 kézírásos vagy - már a 9. századtól - nyomtatott szöveg van. Sis-Vaniš, 1956.

A két nagy művet általános elismerés fogadta a tudósvilágban: Kalkuttától Londonig, Szentpétervártól Párizsig. Párizsból magától a nagy Klapprothól, a keleti nyelvek professzorától is elismerő sorokat kapott 1834. augusztus 26-i keltezéssel. A magyar tudós azonban elsősorban szülőhazája véleményét várta kíváncsian...

Végre 1832 áprilisában megérkezett Kalkuttába az első hír otthonról: a külföldi folyóiratok közlései nyomán most már nyilvánvalóvá lett a magyar tudós holléte, s így továbbíthatták számára a korábban Teheránba irányított pénzesélyt. Ez volt az első üzenet szülőhazájából tizenhárom év óta, s milyen nem várt kedvező formában! Meghatottan ragadott tollat, s három oldalnyi hosszú levélben mondott köszönetet hazájának... Levele végén előadta további tervét: „Vágyom, hogy annyi év után édes hazámat újra láthassam, de az igazság földérítésének szinte olthatatlan szomjúsága fogva tartja elmémet. Ázsiai vándorlásom célja, hogy kinyomozzam a magyarok korábbi lakóhelyeit, történeti adatokat gyűjtsék viselt dolgaikról, s megfigyeljem azt a hasonlóságot, ami több keleti nyelv és anyanyelvünk között megvan. Ezekben mindaddig kevés szerencsével jártam...”

1835. november 30-án, négy hónappal Magyarországra írt levele után, kéréssel fordult James Prinsephez, az Ázsiai Társaság titkárához: „Mivel még nem értem el a célt, amely végett Keletre jöttem, sziveskedjék megnyerni részemre a Kormány engedélyét, hogy még három évig Indiában maradhassak, azzal a szándékkal, hogy ismereteimet a szanszkritban és különféle nyelvjárásokban gyarapítsam, s ha a Kormánynak nincs ellenvétele, útlevelet kapjak két példányban, egyet angolul, egyet perzsául, hogy fölkereshessem India északnyugati részeit...”

Útlevelet kérése szerint két példányban készítették el: „Moilla Eszkander Csoma ez Mulik-i Rúm” („tudós Csoma Sándor, Európából”). Az angol nyelvű példány szövege így szól: „Mr. Alexander Csoma de Körös, erdélyi születésű magyar nyelvész, megkapta a fő kormányzó úrnak mint a kormányzótanács fejének az engedélyét, hogy keleti nyelvtanulmányait három éven át Hinduszttában folytathassa...”

1836 márciusában már az északbengáli Titalja városka közelében folytatta tanulmányait. 1836 március 7-én Dzsalspaiguriban kelt levelében ő maga is beszámol az Ázsiai Társaság titkárának terveiről és csalódásairól: „meglehet, hogy nem fogom fölkeresni Szikkimet, Nepált és más hegyvidéki országokat, mivel arról értesültem, hogy az utazás azokon a vidékeken veszélyes, nehéz, nagyon költséges, és céljaim szempontjából kevés haszonnal járna”. Elmondta, hogy egy ideig ezen a környéken marad, és a bengáli és a szanszkrit nyelvet tanulmányozza, majd vízi úton Patnába s az északi tartományokba megy, hogy a fontosabb nyelvjárásokat is elsajátítsa. Levelében azt is hangsúlyozta, hogy távol tartja magát minden politikai, földrajzi tájékozódástól, ami fölkelhetné a vidék lakóinak gyanakvását...

1837 végén – egy évvel korábban, mint tervezte – némi csalódással tért vissza Kalkuttába. Nyelvjárási kutatásai nem sokkal segítettek előbbre nyelvészeti fölfevéseinek tisztázását, s főként az verte le, hogy a nepáli, szikkimi és bhutáni értesülései szerint nem sok reménye volt arra, hogy európai létére bejusson Tibet könyvtáraiba, amit pedig élete fő céljának tekintett. Egy adat szerint 1838-ban a Bhutánba induló Pamerton százados fölajánlotta neki, hogy csatlakozzék kíséretéhez, de ő nem mozdult ki kalkuttai magányából: tudta, a politikai viszonyok, a tibeti-angol feszültség miatt egyelőre nem juthatna tovább célja felé. Nem alaptalan az a föltevés sem, hogy északindiai útján találkozott egykori tanítómesterével, a tudós lámával is, s ő beszélte le tibeti útjáról...

Haza nem térhetett üres tarsollyal, dogavégezetlenül, maradt hát egyelőre Kalkuttában, bár némiképp az is nyomasztotta, hogy úgy érezte, az Ázsiai Társaságra nézve sem járt sok eredménnyel legutóbbi útja...

Némi megnyugvására szolgált, hogy visszatérte után az Ázsiai Társaság választmányja alkonyvtáros választotta: most már itt is fejthette ki önfelelő munkáját, s nem kellett a kormány adósának éreznie magát...

Nem töltötte tétlenül idejét: számos tudományos tanulmányt írt, amelyek az Ázsiai Társaság Közleményeiben (Journal of the Asiatic Society of Bengal), részben az Asiatic Researches (Ázsiai Kutatások) című folyóiratban jelent meg...

E sokszor szinte kisebb könyvnyi tanulmányaiban ismertette a tibeti irodalom addig ismeretlen műveit, s megválaszolt több Tibettel kapcsolatos kérdést. Nagy jelentőségűek a tibeti irodalom két hatalmas gyűjteményét – a Kandzsúr és a Tandzsúr több száz kötetét – ismertető tanulmányai, köztük a Budha életéről, tibeti orvosi művekről, Tibet földrajzáról adott tájékoztatásai...

E tanulmányok mellett hatalmas munkát fejtett ki a könyvtár rendezésével. Átnézte és rendezte Hodgson nepáli gyűjteményének vastkos kézíratos kötegeit, s fáradtságos munkával angol értelmezésekkel látta el a tudós hinduk, a panditok által készített szanszkrit-tibeti szójegyzéket, amely a buddhista filozófia műszavait és kifejezéseit tartalmazza...

Csoma levelet írt az Ázsiai Társaság új titkárának, Henry Torrensnek: „Sir valamennyi időre elhagyni szándékozom Kalkuttát, hogy ha lehetséges, körutazást tegyek Belső-Ázsiában...”

A tudós újabb elhatározását bejelentő levél 1842. február 9-én kelt Kalkuttában...

Néhány nap múlva, február közepén el is indult...

A szikkimi határ közelében, Titalja környékén, ahol 1836-ban hosszabban időzött, elérte a Himalája tövében húzódó erdős, mocsaras vadont, a Terái-vidéket. Itt még ma is vad elefántcsordák járnak, orrszarvúk, tigrisek tanyáznak, s hemzsegnek a maláriát terjesztő moszkítók és szunyogok...

Végre a dzsungelnek is vége szakadt...

Március 24-én érkezett meg a kis hegyi településre, ahol mindössze húsz európai család lakott. Örömmel fedezte föl a telep kormányfelügyelőjében dr. Archibald Campbell orvost, akivel valamikor 1831 elején még Szimlában találkozott. Régi barátja mindenben igyekezett segítségére lenni. Ő lett a dardsilingi napok tanúja és hiteles krónikása...

Április 6-án elővette a láz, de ő nem gondolt vele... Április 7-től hullámzott a láza, míg 10-én este elvesztette öntudatát, s 11-én reggel öt óra körül „csöndesen, minden halálúsa nélkül elhunyt”. Másnap 12-én reggel nyolc óra körül temették el Dardsilingben, az ott lakó európaiak szinte mind jelen voltak, s régi barátja dr. Cambell tartotta a végtisztességet fölötte. A hunok és magyarok rokonságára vonatkozó föltevését írásban sehol nem fejtette ki: még nem tartotta megérettnek a közlésre. A halál végleg megakadályozta ebben.

A vándor megpihent valóban méltó helyen, a világ legmagasabb csúcsával szemben. A Mount Everest tibeti neve, a Csomolungma, a hegy meghódítójának neve, a dardsilingi híres serpa hegyi vezetőnek, Tenzing Norgaynek szavai szerint azt jelenti: A „világ isteni anyja” Ő virrasztja vándor örök álmát. A keleties stílusú, nyolcszögű emlékoszlopon fekete márványtáblába vésvé helyezték el a fáradszatólan tudós érdemeit megörökítő emlékeztető sorokat, eredetileg angol nyelven:

„Itt nyugszik Körösi Csoma Sándor Magyarország szülőtte, ki nyelvészeti kutatások végett Keletre jött s évek folyamán, amelyeket oly nélkülözések között töltött, aminőket ember ritkán szenvedett el, a Tudomány ügyében végzett kitartó munkálkodása után elkészítette a tibeti nyelv szótárát és nyelvtanát: ez az ő legkülönb és igazi emlékműve. Munkálkodását akarván folytatni útjában Lhasza felé meghalt e helyen 1842. április 11-én 58 éves korában. Munkatársai a Bengáli Ázsiai Társaság szentelik emlékének ezt a táblát. Nyugodjék békében.”

Az összeállítást szerkesztette Polányi Éva

Ízes ízek augusztus

Gyümölcssaláta tejszínes túrókrémmel

Legalább négy féle idénygyümölcsöt apróra darabolunk egy pudingos tálkába, vagy gyümölcskehelybe. 3 tojássárgáját kikeverünk 10 dkg porcukorral, citrom levél és reszelt héjával. A tojásfehérjéket simára keverjük 4 púpozott evőkanál át-tört tehéntúróval, majd összekeverjük a kikevert tojás-sárgákkal. Két dl tejszínből kemény habot verünk, a krémhez vegyítjük. A gyümölcsökre halmozzuk a túrókrémet, tetejét egy-egy darabka gyümölccsel díszítjük és fogyasztásig hűtőbe tesszük.

Seidl Ambrus

PÁLYÁZAT PÁLYÁZAT PÁLYÁZAT PÁLYÁZAT

Vállalkozók figyelem!

A Békés Megyei Területfejlesztési Tanács un. **megyei Széchenyi Terv** pályázatait megjelentek. Beadási határidő: **2002. augusztus 31.**

1. Pályázati témakörök és kódszámok:
 Versenyképes beruházások támogatása
 (BMTT-SZT-2002-VE-12)
 Kereskedelmi szálláshelyek bővítésének támogatása
 (BMTT-SZT-2002-VE-8)
 Önálló kiskereskedelmi üzletek, vendéglátóhelyek... korszerűsítésének támogatása
 (BMTT-SZT-2002-VE-20)
 Munkahelyteremtés kiegészítő támogatása
 (BMTT-SZT-2002-FO-1)
 Települések összképe javításának támogatása
 (BMTT-SZT-2002-TU-7)
 Horgászturisztikai kínálat fejlesztésének támogatása
 (BMTT-SZT-2002-TU-22)
 Turisztikai rendezvények támogatása
 (BMTT-SZT-2002-TU-6)
 Turisztikai megvalósíthatósági tanulmányok támogatása
 (BMTT-SZT-2002-TU-9)

A következő két mezőgazdasági jellegű pályázat beadási határideje: **2002. augusztus 30.**

Pályázati témakörök:
 Melorációs és öntözési beruházások
 Mezőgazdasági alaptervekenyiségek beruházásai
 Fenti pályázatokkal kapcsolatosan bővebb felvilágosítást nyújt: **Ungvályi János térségfejlesztési megbízott** a Vállalkozók Házában, csütörtöki napokon, fogadó óra alkalmával reggel 8-órától 11-óra 30-percig. **Telefonszáma: 06-30/294-0650.**

A pályázatokkal kapcsolatos információk Interneten is megtekinthetők: www.bhn.hu/tefe

Eljének a lehetőséggel és pályázzanak!

CSEMPE ÉS FÜRDŐSZOBA SZAKÜZLET NYÍLT ÉNDRŐDÖN

Az **Apponyi u 3. sz. alatt** a Kondorosi út leágazásánál, a Fő úthoz 100 méterre nyitottuk meg új üzletünket. Kaphatók: zalakerámia, **különleges spanyol, olasz, szlovák falicsempék**, padlólapok, csemperagasztók, fugázók, WC-ék, mosdók, zuhanyozók. Minden kapható, ami egy fürdőszoba felépítéséhez, felújításához szükséges. Folyamatosan bővülő árukészlettel, kedvező árakkal, ingyenes házhoz szállítással, és akciós termékekkel várjuk vásárlóinkat.

Nyitva: 8.30 – 17.00

ALBEDO KER-BT. Tel: 06.20-533.2617.

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket diacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

NŐI CIPŐT A GYÁRTÓTÓL!

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTÉKBAN
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

GELLAI LÁSZLÓ CIPŐGYÁRTÓ

GYOMAENDRŐD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, záruk, lakatok

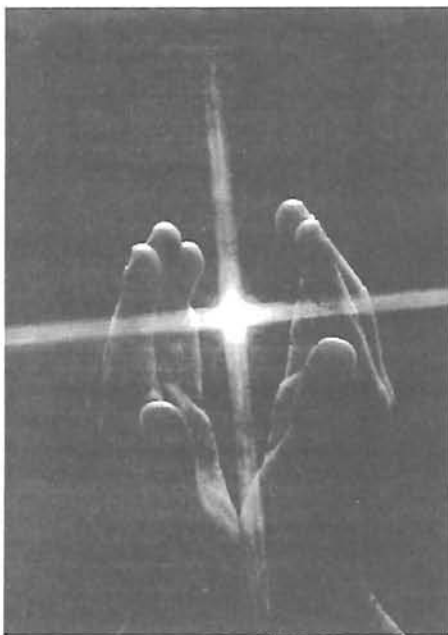
Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek;
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BÁTORI GÁBOR, aki Pósa u. 17/1. sz. alatt lakott, június 20-án 58 éves korában elköltözött az élők sorából. Gyászolja családját.

GELLAI VINCE, aki Korányi u. 29. sz. alatt élt, június 26-án 79 éves korában elhunyt. Gyászolja családját.

Özv. **GYURICZA ELEKNÉ TÍMÁR KRISZTINA**, aki a Blaha L. u. 23. sz. alatt élt, június 19-én 87 éves korában megtért Teremtő Urához. Adjon az Úr számára örök nyugodalmat az Ő országában.

MIKLOVICZ ENDRENE SZILÁGYI ERZSÉBET, aki a Zrinyi u. 18/1. sz. alatt lakott, június 23-án 84 éves korában rövid betegség után az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: unokája, az unokavő, dédunokái Csabi és Gabi.

PORUBCSÁNSZKI MÁTYÁSNE HUNYA ESZTER, aki a Református Szeretothon lakója volt, július 3-án 89 éves korában hosszú betegség után eltávozott az élők sorból. Gyászolja családját.

TIMAFALVI ISTVÁNNÉ PARÓCZAI ILONA, aki a Deák u. 27. sz. alatt élt, június 24-én 86 éves korában hosszú szenvedés után befejezte földi pályafutását. Gyászolja családját.

TÍMÁR VINCÉNÉ HUNYA ILONA, aki a Toronyi u. 12-ben lakott, június 25-én 98 éves korában megtért Teremtő Urához. Gyászolja családját.

WÁGNER ADÁM, aki az Erkel utca 16. sz. alatt élt, június 27-én 71 éves korában hosszú betegség után elköltözött az élők sorából. Gyászolja családját.

KÖSZÖNETNYÍLVÁNÍTÁS

Szeretett édesanyánk, nagymamánk és dédikénk, Gyuricza Elekné Tímár Krisztina temetése alkalmából köszönjük mindazoknak, akik utolsó útján elkísérték, érte imádkoztak. Elhozták a búcsúzás virágait, részvételükkel mély gyászunkban osztoztak.

A gyászoló család

Bátori Gábor elhunytá alkalmából köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik részvételüket fejezték ki, és a megemlékezés virágait hozták el, és fájdalomunkban osztoztak.

A gyászoló család

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

**BO-TI
BT**

Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság, Hunya, (Rákóczi u. 55-57.) mezőgazdasági üzemek, kistermelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vető-

magot és vegyszert.

Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: <boti.bt@bekesnet.hu>, <boti.bt@mailbox.hu>

**Sarokház
Csemege**
Ct.: Tímár Vince

**Partnerlánc
tagja**

Kedves vásárlóink! Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

- ☞ házi jellegű hűskészítmények, endródi ízesítésű termékek (húsdarálás, hűsfüstölés, kolbásztöltés)
  - ☞ kívánságra torta rendeléssel, cukrászsüteményekkel segítünk családi rendezvények létrehozásában
  - ☞ eljuttatjuk önökhöz a PARTNER újságot, melyben megtalálja a kedvenc árucikkeit, termékeit
- Blaha u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
szombaton 6-tól 14 óráig
vasárnap 7-től 11 óráig.

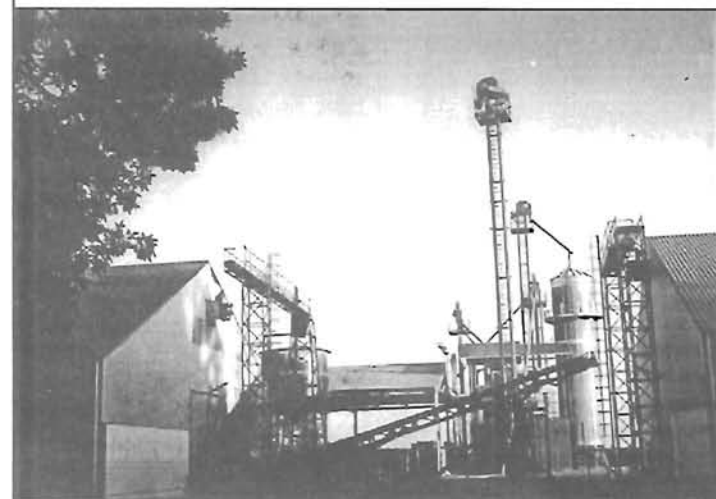
NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kertü sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Boltunk ajánlata:

- ☞ Csempék
- ☞ padlólapok
- ☞ csaptelepek
- ☞ külső, belső burkoló kövek
- ☞ természetes kövek

Várom kedves vevőimet:
Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.
Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Kert- barátok- nak

Kultúrnövényeink kártevői a gyomnövények és a rovarok - I. Rész

A növénytermesztés akkor kezdődött, amikor az ember nem elégedett meg azzal, hogy a vadon termő haszonnövények felhasználható részeit összegyűjtötte, hanem azok magját elvetette. Az ősi növényzetnek a föld kezdetleges megmunkálásakor nem minden tagja pusztult el, hanem egyes ellenálló fajok megmaradtak, vagy magvaik újra kikeltek a megmunkált és bevetett területen. Ezekből lettek a szántóföldi és kerti gyomnövények.

Gyomnövénynek nevezünk minden olyan növényt, mely hasznat nem hoz és jelenléte káros hatással van a kultúrnövényekre, mert elnyomja, felhasználja a talaj tápanyag és vízkészletét, árnyékoló hatást is fejthet ki.

Kezdetben a hasznos növények száma nagyon kevés volt, és ahogyan az ember igényei növekedtek, úgy vont be mind több növényt a kultúrába, és ez által szaporodott a hasznos növények csoportja. Új növények nemesítése, kitermesztése, meghonosítása ma is folyamatban van.

A gyomnövények nemcsak a talajmunkákhoz alkalmazkodtak, hanem a vetett kultúrnövény tápanyag felhasználáshoz, életperiódusaihoz, azok árnyékolásához. A földművelésre bevont területek fokozatosan mind nagyobb részére terjedtek ki ezek a káros gyomnövények, melyek teljesen alkalmazkodtak a mesterségesen előidézett viszonyokhoz is. Sőt ennek eredményeképpen a nagyfokú elszaporodás következtében különböző fajok termelődtek ki, képessé téve magukat, hogy a legváltozatosabb körülmények között is megéljenek (homokos, mocsaras, szikes, száraz, kötött talajon, erdőben, meleg és hideg éghajlaton).

Az őshonos növényfajok nemcsak egy területen alkalmazkodtak a földművelés által előidézett hatásokhoz, hanem a földrészeknek (Európa, Ázsia, Amerika, Ausztrália) különböző tájain végmenet ez a folyamat. Ez alatt azt kell érteni, hogy egy-egy terület művelt földjein az ottani éghajlat növényeinek egy része alkalmazkodott az ott termesztett kultúrnövényekhez.

A legtöbb gyomnövényfajt az eredeti termőhelyéről elhurcolták (nem szándékosan, a kultúrnövény termésével együtt, a csomagolás, a szállítás alkalmával) más világrészekre és itt meg is honosodtak. Ezért ma már sok esetben nem lehet megállapítani a gyomnövény eredeti hazáját. Ma is vannak olyanok, melyek fajtái most is terjednek. Ilyen pl. a dísznaparéj, melynek sok fajtája van és ugyanakkor sok termést, magot is hoz, ezért gyorsan szaporodik. Manapság egy-egy országnyi terület gyomflórája a legkülönbözőbb származású gyomnövényekből tevődik össze. Így hazánkban nemcsak európai, ázsiai tájakról származó fajok vannak, hanem nagy számban észak és dél-amerikaiak is.

A gyomnövényeket – levonhatjuk a következtetést – az emberi beavatkozás, kultúrhatás termelte ki, és terjesztette el. Vannak olyan növényfajok, melyek mindenütt megtalálhatók. Ilyen az útifű, muhar egyes fajtái, apró szulák, cickafarok stb.

Az ember ősidők óta igyekszik irtani a káros gyomnövényeket. Természetes, hogy a kezdetleges földművelő eszközökkel nem lehetett tökéletes munkát végezni. És ezért sok gyomnövény megmaradt és károsította a kultúrnövényt. Mennél tökéletesebb szerszámokkal, gépekkel végezzük a gyomirtást, talajlazítást, annál kevesebb lesz és szűkül a gyom életfeltétele. Ha a gyomot irtani akarjuk, ismernünk kell azokat. Ismerni kell életfeltételeiket, életmódjukat, igényeiket. Hiszen épp a legkü-

lönbözőbb viszonyokhoz való széles alkalmazkodásuk, igénytelenségük, szárazság- és napfény iránti türelésük miatt nem könnyű az ellenük való védekezés. Különösen vonatkozik ez a szántóföldi kultúrnövényeket károsító gyomokra.

A házi kertekben a kapálás, gyomlálás mellett a kémiai védekezés a leghatásosabb a gyom és rovarkártevők ellen. Összegezve tehát olyan növényápolási és talajművelési munkát végezzünk, hogy a gyomnövényfajok életfeltételeiket ne találják meg.

Ezek után ismerkedjünk meg a fentiek jegyében egy pár ránézésre már nem idegen gyomnövényvel, melyek a házi kertekben, zárt településeken, szántóföldön megtalálhatók.

Tarack (1. kép.)

Évelő növény, kalászvirágzata 10-18 cm hosszú. Földalatti szára, tarackja behálózza a talaj felső részét. Feldarabolt tarackja mindegyikéből új növény fejlődik. Kártétele igen nagy és ezért irtani kell. A kapáláskor a felszínre került földalatti szárat szedjük ki. Egész Európában, Afrika északi részén, Észak-Amerikában igen elterjedt.

Közönséges cickafark (2. kép)

Évelő, fűszeres illatú gyom. Virágai apró fészkekben egyesülnek a szár tetején. Magja hosszúka, ezüstszerű színű. Júniustól novemberig virágzik. Elterjedt Európában, Ázsia mérsékelt területein, de megtalálható már Ausztráliában, Észak-Amerikában, sőt még Új-Zélandon is. Lóhere, lucernavetésben, ha elszaporodik, a vetett növényt kiritkítja.

Folytatjuk.

Hunya Alajos

1. tarack

2. közönséges cickafark

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

augusztusi áru kínálatom:

- fűmagok, fűnyírók, szegélynyírók
- vegyszerek, virágtápok, műtrágyák
- virágföldek, fásb kezelők
- virágládák, virágcserepek
- grill sütők, sörátrak, bográcsok
- kerti szerszámok, metszőollók
- permetező szerek és alkatrészek
- szivattyúk, öntözőtömlők, szórófejek
- fóliák, ponyvák, kötöző anyagok
- gumicsizmák esőruháik
- szegek, csavarok,
- láncfűrészek, fűrdőszoza szőnyegek
- elemek, izzók, zseblámpák

VÁROM KEDVES VÁSÁRLÓMAT!

FARKAS MÁTÉ

Június 23-tól július 13-ig Gyoma
belterületén 9,3 mm csapadék hullott.

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endródiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-20) 398-6781 E-mail: civil2218@mail.datanet.hu * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi László, Iványi Mária, Márton Gábor, Szonda István, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu